ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 17.7.2002
COM(2002) 401 τελικό

2002/0165 (COD)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος για την αύξηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και για την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης μέσω της συνεργασίας με τρίτες χώρες (2004-2008)

(υποβάλλεται από την Επιτροπή)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα πρόταση βασίζεται στο άρθρο 149 της Συνθήκης, όπου ορίζεται ότι: " Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τρίτες χώρες ...." με σκοπό να συμβάλουν στην ανάπτυξη μιας ποιοτικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί έχοντας υπόψη μια σειρά εξελίξεων. Πρώτον, τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Λισσαβώνα, στις 24 Μαρτίου 2000, όπου υπογραμμίζεται το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει, και πρέπει να ανταποκριθεί σε αυτές, σημαντικές αλλαγές που οφείλονται στην παγκοσμιοποίηση καθώς επίσης και τις προκλήσεις της νέας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και αλληλεξάρτησης, η απάντηση των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στις αναδυόμενες ανάγκες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν μπορεί να περιορίζεται στα γεωγραφικά όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της ευρύτερης Ευρώπης.

Δεύτερον, οι Υπουργοί Παιδείας των κρατών μελών και οι Υπουργοί Παιδείας από δεκατέσσερις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στη διακήρυξη της Μπολόνια (19 Ιουνίου 1999), επισημαίνουν ότι ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη πρέπει να καταστεί ελκυστικός σε παγκόσμιο επίπεδο, αντίστοιχα με τα κύρια πολιτιστικά και επιστημονικά επιτεύγματα της Ευρώπης.

Οι Υπουργοί Παιδείας, στη συνεδρίαση για την τριτοβάθμια εκπαίδευση που έγινε στην Πράγα στις 19 Μαΐου 2001, μεταξύ άλλων επεσήμαναν περαιτέρω την αναγκαιότητα αύξησης της ελκυστικότητας της Ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για φοιτητές από την Ευρώπη και άλλα μέρη του κόσμου.

Επίσης, πρέπει να αξιοποιηθεί περαιτέρω το δυναμικό των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την ανάπτυξη μιας Ευρώπης της γνώσης, λαμβάνοντας υπόψη τις συνεργίες ανάμεσα στον Ευρωπαϊκό Χώρο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας.

Τρίτον, η παρούσα πρόταση συνεκτιμά τις πολιτικές εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο. Συγκεκριμένα, λαμβάνει υπόψη τα συμπεράσματα της συνόδου των Υπουργών Παιδείας της ομάδας των 8, που έγινε στο Τόκιο το Μάρτιο του 2000, στα οποία ενθαρρύνονται τα έθνη να συνεργαστούν περαιτέρω στην αναζήτηση απαντήσεων στις εκπαιδευτικές προκλήσεις που προκύπτουν. Επίσης, συνεκτιμούνται και τα συμπεράσματα της συνόδου κορυφής της ομάδας των 8 στο Kananaskis τον Ιούνιο του 2002, όπου θεσπίστηκε η Νέα Εταιρική Σχέση για την Ανάπτυξη της Αφρικής. Η πρόταση συνεκτιμά επίσης πολιτικές που θεσπίζονται από σημαντικούς συντελεστές σε διεθνές επίπεδο, όσον αφορά την παγκοσμιοποίηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και η Αυστραλία.

Η πρόταση αποτελεί συνέχεια της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η οποία εκδόθηκε στις 18.7.2001 (COM(2001) 385).

Όπως και στην ανακοίνωση, η πρόταση βασίζεται, μεταξύ άλλων, στα αποτελέσματα της μελέτης που έγινε από την Ένωση Ακαδημαϊκής Συνεργασίας (Academic Co-operation

Association) με τίτλο "Η παγκοσμιοποίηση της εκπαίδευσης και κατάρτισης: Συστάσεις για μια περιεκτική απάντηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση"[1], στο διάστημα Φεβρουαρίου - Μαΐου 2000.

Η πρόταση βασίζεται στις δημόσιες συζητήσεις που έχουν γίνει και στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Διαπιστώνεται ευρεία αποδοχή της ανάλυσης που περιέχεται στις ανακοινώσεις, όσον αφορά τους στόχους που πρέπει να επιδιώξει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα στο πλαίσιο της συνεργασίας με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και σε ό,τι αφορά την ανάγκη ενός νέου κοινοτικού μηχανισμού για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Η παρούσα πρόταση πρέπει επίσης να εξεταστεί έχοντας υπόψη την πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής "Ένα όραμα για την Ευρωπαϊκή Ένωση"[2], την αρχική και συνολική συμβολή της Επιτροπής στη δημόσια συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης, στην οποία η εκπαίδευση εντοπίζεται μεταξύ των πολιτικών που ενθαρρύνουν την ανταγωνιστικότητα των οικονομιών και των επιχειρήσεών μας και πρέπει να αναπτυχθούν ώστε να ενισχυθεί η Ευρώπη της γνώσης.

Παράλληλα με τις θεσμικές συζητήσεις, η Επιτροπή διοργάνωσε μια σειρά διμερών επαφών με μια σειρά κύριων οργανισμών που συμμετέχουν ενεργά σε διεθνείς εκπαιδευτικές δραστηριότητες στα κράτη μέλη (Βρετανικό Συμβούλιο, DAAD, EduFrance και ACA). Σκοπός αυτών των επαφών ήταν να συζητηθεί και να δοκιμαστεί η εγκυρότητα συγκεκριμένων γραμμών δράσης που προτείνονται στην ανακοίνωση (όπως η ενδεχόμενη μορφή μιας ευρωπαϊκής προσφοράς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι τρόποι προώθησης σε παγκόσμιο επίπεδο της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης). Οι συζητήσεις αυτές βοήθησαν στην επιλογή των μέτρων που περιέχονται στην πρόταση.

Υπό το πρίσμα των προαναφερθέντων, η Επιτροπή συνέταξε έγγραφο εργασίας, στο οποίο, βάσει των στόχων που έχουν ήδη καθοριστεί, περιγράφονται λεπτομερώς οι μηχανισμοί υλοποίησης και οι μέθοδοι μέσω των οποίων θα επιτευχθούν οι εν λόγω στόχοι. Το έγγραφο υποβλήθηκε σε ένα πάνελ εξωτερικών εμπειρογνωμόνων υψηλού επιπέδου, το οποίο ενέκρινε την προσέγγιση και έδωσε πολύτιμες συμβουλές σε συγκεκριμένες πτυχές του προτεινόμενου μηχανισμού υλοποίησης.

Τέλος, η προετοιμασία της παρούσας πρωτοβουλίας έγινε στο πλαίσιο της νέας ώθησης που έδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο διάλογο μεταξύ των πολιτών και των πολιτισμών, περιλαμβάνοντας αυτό το θέμα στις κύριες πολιτικές της προτεραιότητες, καθώς και στην αναγνώριση της δυναμικής που μπορεί να προσφέρει η συνεργασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για την προώθηση της κατανόησης και της ανοχής.

2. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση διέπεται από το φαινόμενο της αυξανόμενης διεθνοποίησης[3], στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης.[4] Στην τρίτη παράγραφο του άρθρου 149 της Συνθήκης

---

1 Δρ. Sybille Reicherts, Bernd Wächter, http://europa.eu.int/comm/education/ec-usa/usa.html

2 COM(2002) 247 τελικό, 22.5.2002

3 "Η διαδικασία συστηματικής ενσωμάτωσης μιας διεθνούς διάστασης στη διδασκαλία, την έρευνα και τη λειτουργία του ως δημόσιας υπηρεσίας, ενός ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης", Wächter, 1999.

ορίζεται ότι "Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τρίτες χώρες...", με σκοπό να συμβάλουν στην ανάπτυξη μιας ποιοτικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Αναπτύσσοντας τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που διαθέτει, η Κοινότητα πρέπει να προετοιμάσει τους πολίτες και το εργατικό της δυναμικό για ένα παγκόσμιο περιβάλλον, συμπεριλαμβάνοντας σε αυτά με τρόπο κατάλληλο και αποτελεσματικό τη διεθνή διάσταση.

Τα κοινοτικά προγράμματα για την εκπαίδευση και ιδιαίτερα το ERASMUS, διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην ώθηση της ικανότητας διεθνούς συνεργασίας των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων. Ωστόσο, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα που απέκτησαν τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια από τη συμμετοχή τους στο ERASMUS, όπως η εμπειρία σε θέματα αναγνώρισης περιόδων σπουδών στο εξωτερικό, η αμοιβαία διαφάνεια πολύ διαφορετικών εκπαιδευτικών συστημάτων, η κινητικότητα διδακτικού προσωπικού και η ανάπτυξη κοινού προγράμματος σπουδών, δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί πλήρως.

Παρ' ό,τι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εστιάζει συγκεκριμένα στις ανάγκες των ευρωπαίων πολιτών και των ευρωπαϊκών συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είναι σαφές ότι υπάρχει παρόμοια ευαισθησία σε όλο τον κόσμο, όσον αφορά τις προκλήσεις που θέτει η παγκοσμιοποίηση. Ο αριθμός των ελεύθερα μετακινούμενων φοιτητών που αναζητούν σήμερα διεθνή εκπαίδευση είναι μεγαλύτερος από ποτέ[5]. Τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Ευρώπης μπορούν να αξιοποιηθούν για την αντιμετώπιση των αναγκών των φοιτητών από τρίτες χώρες που αναζητούν εξειδικευμένες ή προχωρημένες σπουδές, που δεν είναι διαθέσιμες στη χώρα τους.

Σήμερα, η πλειοψηφία των φοιτητών που συμμετέχουν σε διεθνείς ανταλλαγές μεταβαίνουν κυρίως στις ΗΠΑ (547.867 ξένοι φοιτητές το 2000/2001[6]). Στην Ευρώπη υπάρχει μια σαφώς άνιση κατανομή στη ροή ξένων φοιτητών: πάνω από τα 3/4 των περίπου 400.000 φοιτητών από μη ευρωπαϊκές χώρες που σπουδάζουν στην ΕΚ μεταβαίνουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία και τη Γερμανία.[7] Τα ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν έχουν καταφέρει έως σήμερα να συνδυάσουν τα πλεονεκτήματα, την εκπαιδευτική ποικιλότητα και την ευρεία εμπειρία δικτύωσης ώστε να προσφέρουν κύκλους σπουδών μοναδικούς στην Ευρώπη και παγκόσμιου κύρους, που θα επέτρεπαν τη μεγιστοποίηση των οφελών από τη διεθνή κινητικότητα και παράλληλα την πιο ομοιόμορφη κατανομή της στην ΕΚ και στις χώρες εταίρους.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της καινοτομίας, της οικονομικής ανάπτυξης, της ανάπτυξης της απασχόλησης και της παραγωγικότητας. Η θετική επίδραση που μπορεί να ασκήσει ενισχύεται περαιτέρω εάν προσφέρει πρόσβαση στην αγορά εργασίας για ανθρώπινο δυναμικό με υψηλή ειδίκευση και κινητικότητα.

---

4 Οι δυναμικές αλλαγές στο οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό περιβάλλον που επιφέρουν ο παγκόσμιος ανταγωνισμός, η ολοκλήρωση των αγορών, η αυξανόμενη πυκνότητα των δικτύων επικοινωνίας, οι ροές πληροφοριών και η κινητικότητα, van Damme, 1999.

5 Ο αριθμός των ξένων φοιτητών στις χώρες του ΟΟΣΑ ήταν 1,41 εκατ. το 1999 και 1,3 εκατ. το 1998 (πηγή: OECD Trade in Educational Services: Trends and Emerging Issues, Kurt Larsen, John P. Martin και Rosemary Morris, Μάιος 2002 αναθ. έκδοση). Το 2000/2001 υπήρχαν στις ΗΠΑ 547.867 ξένοι φοιτητές· αυτός ο αριθμός παρουσιάζει μια αύξηση της τάξης του 6,4%, σε σύγκριση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος. Αυτή η ετήσια αύξηση είναι η μεγαλύτερη που έχει σημειωθεί από το 1980.

6 Πηγή: Opendoors (http://www.opendoorsweb.org/)

7 [4] Πηγή: UNESCO Statistical Yearbook 1998, κεφάλαιο 3.14: « Education at the third level: foreign students by country of origin, in the 50 major host countries ».

Για να μπορέσει η ευρωπαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση να παραμείνει στο επίκεντρο των εξελίξεων, τα ιδρύματα πρέπει να επιδιώξουν τη συνεργασία με ιδρύματα από τρίτες χώρες που έχουν επιτύχει ένα επίπεδο ανάπτυξης συγκρίσιμο με αυτό των ιδρυμάτων της ΕΚ. Πολλές τρίτες χώρες κρίνουν ότι θα έχουν οφέλη από μια συνεργασία με ευρωπαϊκά ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ειδικά στο πλαίσιο πολυμερών δικτύων στα οποία θα συμμετέχουν ιδρύματα από περισσότερα από ένα κράτη μέλη. Η συνεργασία αυτή αυξάνει την αξία των διμερών εκπαιδευτικών συμφωνιών με μεμονωμένα κράτη μέλη. Αυτός είναι ο λόγος που σχεδόν σε όλες τις συμφωνίες μεταξύ ΕΚ και τρίτων χωρών η εκπαίδευση αναφέρεται ως ένας τομέας ενδεχόμενης συνεργασίας. Επιθυμία κάθε χώρας είναι οι πολίτες της που διαθέτουν υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης να έχουν διεθνή εμπειρία.

Το κύρος της Ευρώπης ως κέντρο αριστείας στον τομέα της μάθησης δεν εκτιμάται ή δεν κατανοείται πάντοτε από πανεπιστήμια τρίτων χωρών, αλλά ούτε και από φοιτητές που αναζητούν εκπαίδευση στο εξωτερικό. Ένας από τους λόγους γι αυτό είναι η έλλειψη μιας Ευρωπαϊκής ταυτότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ένας άλλος λόγος είναι η έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά τις διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας. Η βελτίωση της ελκυστικότητας των πανεπιστημίων μας απαιτεί διασφάλιση της ποιότητας που θα είναι κατανοητή σε όλο τον κόσμο.

Από μια άλλη άποψη, η πολιτική και εμπορική επιτυχία της Ευρώπης στον κόσμο εξαρτάται από την καλύτερη κατανόηση και τους στενότερους δεσμούς που θα έχουν με την Ευρώπη οι μελλοντικοί υπεύθυνοι για τη λήψη των αποφάσεων στις τρίτες χώρες.

Μετά το τέλος του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, ο γερουσιαστής των ΗΠΑ J. William Fulbright αντελήφθη τη σπουδαιότητα των ακαδημαϊκών ανταλλαγών ως μέσο βελτίωσης της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των ανθρώπων. Πενήντα χρόνια αργότερα έγινε σαφής η αξία του προγράμματος Fulbright, ως βασικού προγράμματος των ΗΠΑ για τη διεθνή εκπαίδευση και το διαπολιτισμικό διάλογο. Το πρόγραμμα Fulbright συνέβαλε επίσης σημαντικά στην ενίσχυση της ελκυστικότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ΗΠΑ για φοιτητές και ακαδημαϊκούς από όλο τον κόσμο. Επίσης, βοήθησε στη βελτίωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ΗΠΑ και ενεθάρρυνε τα αμερικανικά πανεπιστήμια στην ανάπτυξη καλύτερων και πιο οργανωμένων υπηρεσιών με διεθνή απήχηση, έτσι ώστε να γίνουν πιο ελκυστικά σε ξένους φοιτητές.

Πολλά από τα θέματα που ανακύπτουν από τη διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να αντιμετωπιστούν καλύτερα σε εθνικό επίπεδο (ενθάρρυνση θετικών μέτρων διεθνοποίησης στα πανεπιστήμια, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης υπηρεσιών για φοιτητές, ενέργειες προβολής, προγράμματα σπουδών με διεθνή προσανατολισμό κ.α.) ή σε διακυβερνητικό επίπεδο (σύγκλιση της δομής σπουδών, μεγαλύτερη διαφάνεια των μηχανισμών διασφάλισης της ποιότητας). Ορισμένα θέματα μπορούν να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο των υφιστάμενων κοινοτικών προγραμμάτων και δράσεων (όπως το ΣΩΚΡΑΤΗΣ και το Erasmus) ή μέσω νέων μηχανισμών, πέραν της παρούσας πρότασης (όπως θέματα που αφορούν τις προϋποθέσεις χορήγησης άδειας σε υπηκόους τρίτης χώρας για λόγους σπουδών).

Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι να συμπληρώσει τις προσπάθειες σε εθνικό και διακυβερνητικό επίπεδο και να δώσει αποτελέσματα σε τομείς που απαιτείται συγκεκριμένη δράση. Από την ανάλυση που προηγήθηκε, διαπιστώνεται ότι η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μπορεί να είναι αποτελεσματική για την αντιμετώπιση και την επίλυση:

– των δυσκολιών όσον αφορά την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων στην ανάπτυξη ελκυστικών προσφορών στην

τριτοβάθμια εκπαίδευση, ειδικά σε μεταπτυχιακό επίπεδο τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην έρευνα, παρέχοντας υποστήριξη για την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων στον τομέα αυτό·

– της έλλειψης μιας ευδιάκριτης ευρωπαϊκής ταυτότητας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με την παροχή υποστήριξης για την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού προφίλ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση·

– της απουσίας "προϊόντων προβολής", όπως η χορήγηση διπλού τίτλου σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο, παρά τη μακρόχρονη παράδοση πολυμερούς δικτύωσης και συνεργασίας, με τη δημιουργία ενός κοινοτικού σήματος για κοινούς και υψηλής ποιότητας κύκλους μεταπτυχιακών σπουδών·

– της αυξανόμενης άνισης κατανομής στην εισροή φοιτητών από τρίτες χώρες, οι οποίοι μεταβαίνουν κυρίως σε ένα μικρό αριθμό κρατών μελών, με την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από αυτά και άλλα κράτη μέλη και με τη θέσπιση ενός συστήματος υποτροφιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·

– της τάσης που υπάρχει μεταξύ των καλύτερων μεταπτυχιακών φοιτητών και ακαδημαϊκών να μεταβαίνουν στις ΗΠΑ προς αναζήτηση διεθνούς εκπαίδευσης και εμπειριών· του κινδύνου που υπάρχει για την πολιτική και οικονομική επιτυχία της Ευρώπης, λόγω της έλλειψης κατανόησης και δεσμών με την Ευρώπη από πλευράς μελλοντικών αρμόδιων για τη λήψη αποφάσεων σε τρίτες χώρες· και του κινδύνου απώλειας συγκριτικών πλεονεκτημάτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση λόγω της μείωσης της ελκυστικότητας για εξαιρετικούς μεταπτυχιακούς φοιτητές, με τη θέσπιση ενός συστήματος υποτροφιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που θα στοχεύει στο να προσελκύσει τους καλύτερους και τους ικανότερους μεταξύ των μεταπτυχιακών φοιτητών από τρίτες χώρες, οι οποίοι αναζητούν διεθνή εκπαίδευση·

– του κινδύνου διεύρυνσης του χάσματος στη διαπολιτισμική κατανόηση μεταξύ ευρωπαϊκών και άλλων πολιτισμών, με την προώθηση ανταλλαγών φοιτητών και ακαδημαϊκών ανάμεσα στην Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο·

– της ανεπαρκούς ανάπτυξης διαρθρωτικών συστημάτων για τη δημιουργία επαφών μεταξύ ευρωπαϊκών δικτύων και εξαίρετων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων σε τρίτες χώρες και για τη συμπερίληψη της κινητικότητας ευρωπαίων φοιτητών και ακαδημαϊκών στα ευρωπαϊκά προγράμματα σπουδών, με την υποστήριξη της διαρθρωτικής συνεργασίας ανάμεσα σε ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη και σε τρίτες χώρες·

– της απουσίας συντονισμένης δράσης σε κοινοτικό επίπεδο για την ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ευρώπης, όπως και για τη δημιουργία μηχανισμών που θα εξασφαλίζουν τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της διασφάλισης της ποιότητας και των υπηρεσιών για φοιτητές· των κινδύνων που απειλούν τους φοιτητές ως καταναλωτές προϊόντων διεθνούς κινητικότητας, με την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών που είναι αρμόδιοι ή δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους τομείς.

Η μη παρέμβαση της Κοινότητας θα έχει ως αποτέλεσμα, μακροπρόθεσμα, τη διατήρηση και ενδεχομένως την επιδείνωση αυτών των προβλημάτων.

3. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

3.1. Γενικοί στόχοι

Γενικός στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλει στην ποιοτική εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κυρίως με την ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες. Ο μακροπρόθεσμος στόχος που επιδιώκεται από την παρούσα πρόταση είναι: Πρώτον, η καλύτερη προετοιμασία των πολιτών στην Ευρώπη αλλά και στις τρίτες χώρες για να ζήσουν και να εργαστούν σε μια παγκόσμια κοινωνία που θα βασίζεται στη γνώση. Δεύτερον, η διασφάλιση της θέσης της Ευρώπης ως πόλου αριστείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και, επομένως, η βελτίωση της ελκυστικότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλο τον κόσμο. Τρίτον, με την ανταλλαγή ατόμων και τη διαρθρωτική συνεργασία που θα επικεντρώνεται σε νέους που έχουν τη δυναμική να αναλάβουν στο μέλλον ηγετικό ρόλο στην οικονομία και την κοινωνία, η πρόταση επιδιώκει τη βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των ανθρώπων και των πολιτισμών, συμβάλλοντας έτσι στην παγκόσμια ειρήνη και τη σταθερότητα και στην καθιέρωση της Ευρώπης ως κύριου συντελεστή στη διεθνή σκηνή. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, η Κοινότητα θα επιδιώξει επίσης τη βελτίωση των δεσμών μεταξύ των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της βιομηχανίας.

3.2. Ειδικοί στόχοι

Για την επίτευξη αυτών των γενικών στόχων, η άμεση και βραχυπρόθεσμη συμβολή του προγράμματος μπορεί να συνοψιστεί στα εξής:

– Ανάπτυξη μιας διακριτής Ευρωπαϊκής προσφοράς στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία θα είναι ελκυστική τόσο εντός όσο και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

– Βελτίωση του προφίλ, της προβολής και της προσβασιμότητας της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης.

– Προσέλκυση του ενδιαφέροντος πτυχιούχων και ακαδημαϊκών με υψηλό επίπεδο ειδίκευσης από όλο τον κόσμο στην απόκτηση ευρωπαϊκών τυπικών προσόντων ή/και εμπειρίας και παροχή περισσότερων και συγκεκριμένων δυνατοτήτων.

– Μεγαλύτερη διάρθρωση της συνεργασίας ανάμεσα σε ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών και μεγαλύτερη κινητικότητα από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων σπουδών.

3.3. Επιχειρησιακοί στόχοι

Η Κοινότητα, με τη δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος, θα παράσχει οικονομική υποστήριξη με σκοπό να δημιουργηθούν:

– Προγράμματα μάστερ της ΕΕ, με τη συμμετοχή τουλάχιστον τριών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρία διαφορετικά κράτη μέλη, που θα παρέχουν τη δυνατότητα απόκτησης δύο ή περισσότερων τίτλων σπουδών (η επιλογή των κύκλων σπουδών θα γίνεται για πενταετή περίοδο και θα υπόκειται σε μια ετήσια απλοποιημένη διαδικασία ανανέωσης βάσει εκθέσεων προόδου).

  Η επικέντρωση στο μεταπτυχιακό επίπεδο έγινε για επιχειρησιακούς λόγους, με βάση το ακόλουθο σκεπτικό:

α) Παράγοντες όπως, μεταξύ άλλων, η διάρθρωση των σπουδών, η σύνθετη φύση των προγραμμάτων σπουδών και η χρήση της γλώσσας· οι βασικές σπουδές, σε αντίθεση με τις μεταπτυχιακές, θα παρείχαν μικρότερη δυνατότητα ανάπτυξης "προϊόντων προβολής", όπως π.χ. ευρωπαϊκά κοινά προγράμματα που θα επιτρέπουν την απόκτηση διπλού τίτλου σπουδών.

β) Η Κοινότητα δεν θα μπορούσε να υποστηρίξει σημαντικό αριθμό φοιτητών από τρίτες χώρες για μια τριετή έως εξαετή περίοδο βασικών σπουδών, ενώ η διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών επιτρέπει την ανάπτυξη μιας έντονης διεθνούς διάστασης και απήχησης, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας φοιτητών με την υποστήριξη της Κοινότητας.

γ) Η προστιθέμενη αξία της κοινοτικής παρέμβασης μπορεί να μεγιστοποιηθεί σε μεταπτυχιακό επίπεδο (μάστερ), αφού μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη της διάρθρωσης σπουδών που προκρίνεται από τη διαδικασία της Μπολόνια και της Πράγας, κύριο στοιχείο της οποίας είναι η θέσπιση ενός πρώτου τίτλου σπουδών, ενός μεταπτυχιακού τίτλου (μάστερ) και ενός διδακτορικού κύκλου σπουδών.

δ) Η διεθνής κινητικότητα είναι αναλογικά μεγαλύτερη σε μεταπτυχιακό επίπεδο (μάστερ), σε σχέση με το επίπεδο βασικών σπουδών.

ε) Πρακτικά, η εργασία με φοιτητές σε μεταπτυχιακό επίπεδο παρέχει μια ασφάλεια επιτυχίας, αφού ο σπουδαστής έχει αποδείξει τις ικανότητές του/της κατά τη διάρκεια των βασικών σπουδών.

– Υποτροφίες για πτυχιούχους τρίτων χωρών, για την εγγραφή τους σε περίοδο πλήρων σπουδών (κατά μέσο όρο διάρκειας 15 μηνών) σε προγράμματα μάστερ της ΕΕ·

– Υποτροφίες για επισκέπτες ακαδημαϊκούς από τρίτες χώρες, με σκοπό τη διδασκαλία και την εκτέλεση επιστημονικών καθηκόντων (μέσος όρος διάρκειας 3 μήνες), σε σύνδεση με προγράμματα μάστερ της ΕΕ·

– Συμπράξεις (διάρκειας έως τρία χρόνια) ανάμεσα σε προγράμματα μάστερ της ΕΕ και ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών , συμπεριλαμβανομένης της μετακίνησης προς το εξωτερικό φοιτητών και διδακτικού προσωπικού από την ΕΕ·

– Μελέτες, συνέδρια, σεμινάρια, δημοσιεύσεις, κοινή ανάπτυξη εμπορικών ενεργειών, κοινή ανάπτυξη διαδικτυακών και άλλων εργαλείων για την υποστήριξη της διεθνούς εκπαίδευσης και της κινητικότητας των φοιτητών.

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του προγράμματος θα επιτευχθούν μέσω των ακόλουθων δράσεων:

Α. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΣΤΕΡ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Β. ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Γ. ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΜΕ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Δ. ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ε. ΜΕΤΡΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Το πρόγραμμα πρέπει να ειδωθεί ως μηχανισμός της εσωτερικής πολιτικής και ως εκ τούτου οι προαναφερθείσες δράσεις θα χρηματοδοτηθούν από το κεφάλαιο 3 του κοινοτικού προϋπολογισμού.

4.1. Προγράμματα μάστερ της ΕΕ

Σκοπός αυτής της δράσης είναι ο εντοπισμός και η διάκριση (μέσω ενός ευρωπαϊκού σήματος) ευρωπαϊκών μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών (μάστερ), με σκοπό να αυξηθεί η ελκυστικότητα και η προβολή της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης και να ενθαρρυνθούν τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια να αξιοποιήσουν από κοινού τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα. Αν και ο μεσοπρόθεσμος και μακροπρόθεσμος στόχος του προγράμματος είναι σαφώς να ενθαρρυνθεί η δημιουργία νέων μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών, η δράση αυτή, στις αρχικές της φάσεις, θα είναι ανοιχτή σε υφιστάμενα αλλά και σε νέα δίκτυα που δημιουργούνται για τους σκοπούς του προγράμματος.

Για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος, τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ:

α) θα περιλαμβάνουν, κατά κανόνα, τουλάχιστον τρία ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρία διαφορετικά κράτη μέλη·

β) θα εφαρμόζουν ένα πρόγραμμα σπουδών το οποίο θα περιλαμβάνει περίοδο σπουδών σε τουλάχιστον δύο από τα τρία ιδρύματα που αναφέρονται στο σημείο α) προηγουμένως·

γ) θα διαθέτουν εσωτερικές διαδικασίες για την αναγνώριση περιόδων σπουδών που έχουν ολοκληρωθεί σε ιδρύματα εταίρους, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων·

δ) θα καταλήγουν στη χορήγηση διπλών ή πολλαπλών, αναγνωρισμένων ή διαπιστευμένων τίτλων σπουδών από τα συμμετέχοντα ιδρύματα.

ε) θα διατηρούν έναν ελάχιστο αριθμό θέσεων για την υποδοχή φοιτητών από τρίτες χώρες στους οποίους χορηγείται οικονομική υποστήριξη στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος·

στ) θα διαθέτουν διαφανείς προϋποθέσεις εισαγωγής, οι οποίες, μεταξύ άλλων, θα συνεκτιμούν θέματα που αφορούν το φύλο και την ίση μεταχείριση·

ζ) θα δεσμεύονται για την τήρηση των κανόνων όσον αφορά τη διαδικασία επιλογής των υποτρόφων (φοιτητών και ακαδημαϊκών)·

η) θα διαθέτουν κατάλληλες ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση της πρόσβασης και τη φιλοξενία φοιτητών από τρίτες χώρες (υπηρεσίες ενημέρωσης, στέγασης κ.α.)·

θ) θα μεριμνούν, ανάλογα με την περίπτωση, για τη γλωσσική προετοιμασία και υποστήριξη του σπουδαστή.

Στους ευρωπαϊκούς μεταπτυχιακούς κύκλους σπουδών θα απονεμηθεί, ύστερα από αυστηρή διαδικασία επιλογής, το προστατευόμενο σήμα "Προγράμματα μάστερ της ΕΕ".[8]

Πρέπει να σημειωθεί ότι σήμερα, στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα, η λέξη "μάστερ" χρησιμοποιείται για σπουδές και προγράμματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των οποίων η δομή και η σχέση με την επίσημη δομή σπουδών διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Κατά την επιλογή των προγραμμάτων μάστερ της ΕΕ, το πρόγραμμα πρέπει να αναγνωρίζει και να αντικατοπτρίζει αυτήν την ποικιλότητα. Ωστόσο, το πρόγραμμα πρέπει να προωθήσει μια μεγαλύτερη σύγκλιση και διαφάνεια στις δομές των μεταπτυχιακών τίτλων, στο πνεύμα της διαδικασίας της Μπολόνια και της Πράγας.[9]

Τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ θα παρέχονται εντός της επικράτειας των κρατών μελών της ΕΕ και στις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα (ΕΟΧ, χώρες ΕΖΕΣ και υποψήφιες προς ένταξη στην ΕΕ χώρες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των πράξεων που διέπουν τις σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις χώρες αυτές). Δεν θα υπάρχουν όροι για τη γλώσσα ή τις γλώσσες στις οποίες θα διεξάγονται οι σπουδές.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών θα διεξάγεται από ένα υψηλού επιπέδου συμβούλιο επιλογής, στο οποίο θα προεδρεύει η Επιτροπή. Το συμβούλιο επιλογής θα μεριμνά ώστε να επιλέγονται μόνο κύκλοι σπουδών που θα ανταποκρίνονται σε υψηλότατα ακαδημαϊκά πρότυπα και θα τηρούν αυστηρά τις αρχές και τα κριτήρια που καθορίζονται για του σκοπούς του προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό, η διαδικασία επιλογής μπορεί να περιλαμβάνει τη διαβούλευση με φορείς διαπίστευσης ή/και αρμόδιες εθνικές αρχές. Παρ' ό,τι το πρωταρχικό κριτήριο επιλογής θα είναι η ποιότητα, η Επιτροπή θα επιδιώξει την εξασφάλιση μιας γεωγραφικά ισόρροπης εκπροσώπησης των κρατών μελών στα προγράμματα μάστερ της ΕΕ. Η επιλογή των προγραμμάτων μάστερ της ΕΕ θα λάβει υπόψη της την ύπαρξη πόλων πανεπιστημιακής αριστείας σε λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής επίδρασης των πανεπιστημίων σε αυτές τις περιφέρειες.

Για την εξασφάλιση συνέχειας και σταθερότητας στο σύστημα, τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ θα επιλέγονται για μια πενταετή περίοδο (που θα υπόκειται σε μια ετήσια απλοποιημένη διαδικασία ανανέωσης βάσει εκθέσεων προόδου). Στην περίοδο αυτή μπορεί να περιλαμβάνονται προπαρασκευαστικές δραστηριότητες διάρκειας ενός έτους, πριν από την έναρξη του κύκλου σπουδών. Η χρηματοδότηση θα υπόκειται σε ετήσια διαδικασία ανανέωσης, όμως με την ολοκλήρωση του πρώτου έτους μετά την επιλογή πρέπει να γίνεται σαφής η πρόθεση συνέχειας με ανάλογη δέσμευση. Υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο θα επιλέγονται 20 νέα προγράμματα μάστερ της ΕΕ.

4.2. Υποτροφίες

Η Κοινότητα θα θεσπίσει ένα ενιαίο, γενικό σύστημα υποτροφιών που θα συνδέεται με τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ και θα χορηγείται στους πιο καλά καταρτισμένους φοιτητές και ακαδημαϊκούς από τρίτες χώρες.

---

8 Η δράση Jean Monnet προσφέρει ένα καλό παράδειγμα για τη χορήγηση ενός παρόμοιου σήματος και την εφαρμογή μιας αυστηρής διαδικασίας επιλογής.

9 Στο μέτρο του δυνατού, το πρόγραμμα πλαίσιο θα βασιστεί στην πρωτοβουλία "ευρωπαϊκά μάστερ" (European Masters) που θα δοκιμαστεί κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2002-2003 στο πλαίσιο του ΣΩΚΡΑΤΗΣ-Erasmus (διαδικασία της Μπολόνια).

Η ανάπτυξη ενός ενιαίου συστήματος θα συμβάλει στη μεγιστοποίηση της προβολής. Οι υποτροφίες θα είναι ανοιχτές σε υπηκόους τρίτων χωρών, εκτός αυτών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα στο πλαίσιο του άρθρου 12[10] της απόφασης, οι οποίοι έχουν λάβει ήδη τον πρώτο τίτλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δεν είναι κάτοικοι κάποιου κράτους μέλους ή συμμετέχουσας χώρας, δεν ασκούσαν κύρια δραστηριότητα (σπουδές, εργασία κ.α.) για διάστημα άνω των 12 συνολικά μηνών κατά τα τελευταία πέντε χρόνια σε κάποιο κράτος μέλος ή σε συμμετέχουσα χώρα, χωρίς άλλη προϋπόθεση συμμετοχής εκτός από την ύπαρξη σχέσεων ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη χώρα προέλευσης των εν λόγω φοιτητών και ακαδημαϊκών. Θα ενθαρρύνεται η συμμετοχή γυναικών και μειονεκτούντων φοιτητών από αυτές τις χώρες.

Τα ιδρύματα που συμμετέχουν στους μεταπτυχιακούς κύκλους σπουδών και άλλα πανεπιστήμια υποδοχής θα ενθαρρύνονται ώστε να περιλαμβάνουν στις διαδικασίες τους σχετικά με την υποβολή αίτησης και την επιλογή, διατάξεις που θα εμποδίζουν ή θα αποθαρρύνουν τη διαρροή επιστημόνων από λιγότερο αναπτυγμένες χώρες.

4.2.1. Γενικό πρόγραμμα για φοιτητές

Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει ένα ανοιχτό, γενικό σύστημα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα για την κινητικότητα μεταπτυχιακών φοιτητών, πέραν των δυνατοτήτων που παρέχει το πέμπτο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα. Υπάρχει κάποιος βαθμός κινητικότητας στο πλαίσιο περιφερειακών ή διμερών προγραμμάτων συνεργασίας (όπως τα Tempus, Alfa, AlBan και Asia-Link). Λόγω όμως του ειδικού χαρακτήρα τους, υποτροφίες κινητικότητας χορηγούνται μόνο εντός θεσμικών πλαισίων που προωθούν τη συνεργασία, την πνευματική ιδιοκτησία και τη συμμετοχή στην τεχνογνωσία, με σκοπό την προώθηση μιας δομημένης και βιώσιμης συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών.

Το προτεινόμενο γενικό σύστημα για μεταπτυχιακούς φοιτητές θα υποστηρίζει μεγαλύτερες χρονικά παραμονές (όπως προτείνεται στην ανακοίνωση), διάρκειας έως δύο ακαδημαϊκών ετών (20 μήνες).

Οι υποτροφίες θα συνδέονται με μια συγκεκριμένη ευρωπαϊκή προσφορά μεταπτυχιακών σπουδών, όπως καθορίζεται προηγούμενα, και, ως εκ τούτου, θα έχει μια εξασφαλισμένη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και θα συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Ο κατάλογος των αναγνωρισμένων προγραμμάτων μάστερ της ΕΕ θα διανέμεται παγκόσμια (μέσω του διαδικτύου). Επιλέξιμοι θα είναι οι φοιτητές που πληρούν τα κριτήρια που καθορίζονται στη δεύτερη παράγραφο του σημείου 4.2 και θα μπορούν να υποβάλουν απ' ευθείας αίτηση σε αυτούς τους κύκλους σπουδών.

Κάθε μεταπτυχιακός κύκλος σπουδών της ΕΕ θα καθορίζει τις ακριβείς ακαδημαϊκές προϋποθέσεις εισαγωγής. Οι φοιτητές που αιτούνται υποτροφία πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν την κατ' αρχήν αποδοχή τους σε ένα μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών της ΕΕ για να είναι επιλέξιμοι για τη χορήγηση υποτροφίας. Τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ θα καταρτίσουν κοινές ομάδες επιλογής ώστε να εξασφαλίζεται η ομοιόμορφη κατανομή των φοιτητών στα συμμετέχοντα ιδρύματα. Ο κατάλογος προεπιλογής κοινοποιείται στην Επιτροπή.

---

[10] Συμμετοχή χωρών του ΕΟΧ και της ΕΖΕΣ και χωρών υποψήφιων προς ένταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Η επιλογή θα γίνεται από ένα συμβούλιο επιλογής στο οποίο θα προεδρεύει η Επιτροπή. Το συμβούλιο επιλογής θα εξασφαλίζει την κατάλληλη ισορροπία ανάμεσα στα προγράμματα μάστερ της ΕΕ, στους τομείς σπουδών και στις περιφέρειες προέλευσης των φοιτητών και θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή γυναικών και μειονεκτούντων φοιτητών από τρίτες χώρες. Για το σκοπό αυτό, και έως ένα βαθμό αν χρειαστεί, το συμβούλιο θα έχει τη δυνατότητα επαναδιεύθυνσης της ροής φοιτητών.

Οικονομική υποστήριξη θα παρέχεται για διάρκεια το πολύ δύο ακαδημαϊκών ετών. Η μέση διάρκεια ενός μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών της ΕΕ υπολογίζεται σε 15 μήνες. Σε κανονική λειτουργία του συστήματος, υπολογίζεται ότι θα χορηγούνται 2.000 υποτροφίες.

4.2.2. Πρόγραμμα για επισκέπτες ακαδημαϊκούς

Η Κοινότητα θα υποστηρίξει ακαδημαϊκούς τρίτων χωρών (υπηκόους τρίτων χωρών με εξαιρετική ακαδημαϊκή ή/και επαγγελματική εμπειρία) που επισκέπτονται τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ για διδασκαλία ή ερευνητικά καθήκοντα και ακαδημαϊκή εργασία στα ιδρύματα που συμμετέχουν στα προγράμματα μάστερ της ΕΕ.

Συμπληρωματικά προς το σύστημα για τους φοιτητές και με σκοπό την ενίσχυση της διεθνούς διάστασης του προγράμματος, τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ θα ενθαρρυνθούν να συμπεριλάβουν στις δραστηριότητές τους ακαδημαϊκούς παγκόσμιας κλάσης. Για το σκοπό αυτό θα χορηγούνται υποτροφίες σε ακαδημαϊκούς που επισκέπτονται τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ για διδακτικά ή ερευνητικά καθήκοντα και για ακαδημαϊκή εργασία.

Οι δραστηριότητες αυτές θα συνδέονται η θα αφορούν το περιεχόμενο του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών της ΕΕ, όμως τα ιδρύματα που συμμετέχουν σε ένα μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών της ΕΕ πρέπει να επωφελούνται από την παρουσία του επισκέπτη ακαδημαϊκού κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

Κάθε μεταπτυχιακός κύκλος σπουδών της ΕΕ μπορεί να φιλοξενήσει τρεις επισκέπτες ακαδημαϊκούς κάθε ακαδημαϊκό έτος. Η περίοδος της υποτροφίας θα έχει μέση διάρκεια τριών μηνών.

Η διαδικασία επιλογής θα είναι ίδια ακριβώς με αυτήν που προτείνεται για το σύστημα μεταπτυχιακών φοιτητών.

Το σύστημα θα μπορεί έως το 2008 να υποστηρίξει έως 480 ακαδημαϊκούς ανά έτος.

4.3. Συμπράξεις με ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών

Οι συμπράξεις με ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών έχουν σχεδιαστεί για τη διεύρυνση του ορίζοντα της Ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για την ενίσχυση της παρουσίας της στη διεθνή σκηνή. Αυτό θα επιτευχθεί με τη δημιουργία διαρθρωτικών σχέσεων μεταξύ των ιδρυμάτων. Με την ενθάρρυνση του αμοιβαίου διαλόγου και τη συμφωνία σε θέματα όπως η αμοιβαία αναγνώριση και διαπίστευση, αυτές οι διαρθρωτικές σχέσεις μπορούν να δημιουργήσουν σταθερές γέφυρες για πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές και να λειτουργήσουν ως πρότυπα για την εφαρμογή εκπαιδευτικών ρητρών σε συμφωνίες σύνδεσης, σε πολιτικές διακηρύξεις ή σχέδια δράσης.

Αντίθετα με την προσέγγιση που έχει υιοθετηθεί για τα προγράμματα εξωτερικής συνεργασίας, οι συμπράξεις αποτελούν μια πρόσθετη δυνατότητα και (όχι απαίτηση) για τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ. Η σύναψη συμπράξεων με τα καλύτερα ιδρύματα τριτοβάθμιας

εκπαίδευσης τρίτων χωρών θα αυξήσει την ελκυστικότητα των προγραμμάτων μάστερ της ΕΕ και θα συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των σπουδών.

Στο πλαίσιο αυτό, οι συμπράξεις θα παρέχουν το πλαίσιο για την κινητικότητα προς το εξωτερικό ευρωπαίων φοιτητών και ακαδημαϊκών που συμμετέχουν στα προγράμματα μάστερ της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα δώσει προτεραιότητα σε χώρες με εξαιρετικά αναπτυγμένους τομείς ή/και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που να είναι ικανοί να συνεργαστούν σε ισότιμη βάση.

Οι συμπράξεις θα έχουν τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά:

- Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα παρέχει υποστήριξη σε προγράμματα μάστερ της ΕΕ για την ανάπτυξη της συνεργασίας με ιδρύματα τρίτων χωρών.

- Η συνεργασία αυτή θα λάβει τη μορφή σχεδίων σύμπραξης που θα βασίζονται στη συνεργασία ανάμεσα σε προγράμματα μάστερ της ΕΕ και σε ιδρύματα τρίτων χωρών.

- Τα σχέδια σύμπραξης θα είναι διάρκειας έως τριών ετών.

- Ένας μεταπτυχιακός κύκλος σπουδών της ΕΕ θα μπορεί να έχει ιδρύματα εταίρους σε περισσότερες από μία τρίτες χώρες.

- Η εταιρική σχέση θα παρέχει το πλαίσιο για την κινητικότητα προς το εξωτερικό. Αυτή η κινητικότητα θα αφορά βασικά φοιτητές που εγγράφονται σε προγράμματα μάστερ της ΕΕ και τους καθηγητές αυτών των κύκλων σπουδών.

- Για να είναι επιλέξιμοι στο πλαίσιο αυτής της κινητικότητας, οι φοιτητές και οι ακαδημαϊκοί πρέπει να είναι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή υπήκοοι τρίτων χωρών που ήταν νόμιμοι κάτοικοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα τρία τουλάχιστον τελευταία χρόνια πριν από τη μετακίνησή τους στο εξωτερικό.

- Οι περίοδοι σπουδών στο ίδρυμα υποδοχής (δηλ. σε μη ευρωπαϊκό ίδρυμα) θα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των προϋποθέσεων για την ολοκλήρωση των σπουδών στο ίδρυμα αποστολής, με προηγούμενη συμφωνία για την αναγνώριση των ακαδημαϊκών μονάδων. Κατά κανόνα, οι περίοδοι σπουδών θα έχουν ελάχιστη διάρκεια ενός μηνός και μέγιστη διάρκεια έξι μηνών.

Στις δραστηριότητες των σχεδίων σύμπραξης θα περιλαμβάνονται επίσης:

- Καθήκοντα διδασκαλίας σε ίδρυμα εταίρο για την υποστήριξη της ανάπτυξης του προγράμματος σπουδών του σχεδίου.

- Ανταλλαγές καθηγητών, εκπαιδευτών, διοικητικού προσωπικού και άλλου ειδικευμένου προσωπικού.

- Ανάπτυξη και διάδοση νέων μεθοδολογιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας, την ηλεκτρονική μάθηση και την ανοιχτή και εξ αποστάσεως μάθηση.

- Ανάπτυξη συστημάτων συνεργασίας με πανεπιστήμια μιας τρίτης χώρας με σκοπό την προσφορά ενός κύκλου σπουδών στην εν λόγω χώρα.

Προγράμματα μάστερ της ΕΕ που υποβάλουν αίτηση για τη σύναψη εταιρικής σχέσης με μια τρίτη χώρα θα λαμβάνουν ένα κατ' αποκοπή ποσό ανά ίδρυμα εταίρο της τρίτης χώρας έως ένα συγκεκριμένο ανώτατο ποσό. Προγράμματα μάστερ της ΕΕ μπορούν να συμμετέχουν σε συμπράξεις σε διάφορες τρίτες χώρες. Περιορισμοί μπορεί να τεθούν στον αριθμό των ιδρυμάτων από μια συγκεκριμένη τρίτη χώρα.

Θα λαμβάνουν επίσης υποστήριξη για την κινητικότητα φοιτητών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδέχεται να παρέχεται υποστήριξη σε πέντε το πολύ φοιτητές ανά ίδρυμα που συμμετέχει σε ένα μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών της ΕΕ ανά έτος, για τη φοίτησή τους σε πανεπιστήμιο - εταίρο σε τρίτη χώρα. Η ελάχιστη παραμονή των φοιτητών στο ίδρυμα της τρίτης χώρας θα είναι διάρκειας ενός μηνός και η μέγιστη διάρκειας έξι μηνών.

Οι καθηγητές και το προσωπικό που συμμετέχουν σε προγράμματα μάστερ της ΕΕ θα λαμβάνουν υποστήριξη διάρκειας έως τριών μηνών για διδακτική ή ερευνητική εργασία που συνδέεται με τις δραστηριότητες του κύκλου σπουδών. Ο αριθμός των υποτρόφων ανά έτος θα υπολογίζεται με την υπόθεση ότι κάθε ίδρυμα που συμμετέχει σε προγράμματα μάστερ της ΕΕ θα αποστέλλει έναν υπότροφο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανά έτος.

Η επιλογή των συμπράξεων θα διεξάγεται μέσα από διαδικασίες παρόμοιες με αυτές που ισχύουν για τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ και τις υποτροφίες. Οι υπότροφοι από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα επιλέγονται από τα ιδρύματα. Ο κατάλογος συμμετεχόντων θα εγκρίνεται από την Επιτροπή.

4.4. Αύξηση της ελκυστικότητας

Μέσω της δράσης αυτής, η Κοινότητα θα υποστηρίξει δραστηριότητες που θα στοχεύουν στη βελτίωση του προφίλ και της προβολής, αλλά και της προσβασιμότητας, της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης. Η Κοινότητα θα υποστηρίξει επίσης συμπληρωματικές δραστηριότητες που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του παρόντος προγράμματος.

Επιλέξιμα ιδρύματα θα είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί που ασχολούνται με θέματα που αφορούν την παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε διεθνές επίπεδο. Οι δραστηριότητες θα αναπτύσσονται στο πλαίσιο δικτύων στα οποία θα συμμετέχουν τουλάχιστον τρεις οργανισμοί από τρία διαφορετικά κράτη μέλη, ενώ θα μπορούν να συμμετέχουν και οργανισμοί από τρίτες χώρες. Οι δραστηριότητες (στις οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνονται σεμινάρια, συνέδρια, εργαστήρια, ανάπτυξη εργαλείων ΤΠΕ, παραγωγή υλικού για δημοσίευση κ.α.) μπορούν να αναπτύσσονται στα κράτη μέλη ή σε τρίτες χώρες.

Το πρόγραμμα μπορεί να συμπεριλαμβάνει τη συμμετοχή οργανισμών από τρίτες χώρες αλλά στη βάση δοκιμαστικών σχεδίων. Η συμμετοχή, σε μακροπρόθεσμη και διαρθρωτική βάση, οργανισμών από τρίτες χώρες σε συμπληρωματικές δραστηριότητες θα είναι δυνατή μόνο στο πλαίσιο διμερών συμφωνιών.

4.4.1. Υποστήριξη σε κοινές δράσεις προβολής

Η Κοινότητα θα παρέχει υποστήριξη σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε δημόσιους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς για την προβολή της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο εξωτερικό.

Στις επιλέξιμες δραστηριότητες περιλαμβάνονται:

– η ανάπτυξη γενικών κοινών πληροφοριών σε γραπτή ή οπτική μορφή καθώς και εργαλείων διάδοσης, που θα συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση της αξίας των σπουδών στην Ευρώπη·

– η κοινή παρουσίαση της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των προγραμμάτων μάστερ της ΕΕ σε διεθνείς εκθέσεις και άλλες εκδηλώσεις·

– η ανάπτυξη σεμιναρίων, εργαστηρίων και άλλων μέσων για το συντονισμό των προσπαθειών ενημέρωσης και διάδοσης·

– οι δραστηριότητες που στοχεύουν σε γεωγραφικές περιοχές και προσφέρουν σημαντικό δυναμικό από πλευράς διεθνούς κινητικότητας των φοιτητών.

Οι δραστηριότητες προβολής πρέπει να επιδιώκουν τη δημιουργία δεσμών ανάμεσα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην έρευνα και να αξιοποιούν, όπου είναι δυνατόν, ενδεχόμενες συνεργίες, κυρίως με τα προγράμματα υποτροφιών Marie Curie, τη δράση Jean Monnet και τα κέντρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε τρίτες χώρες.

Οι δραστηριότητες του σημείου 4.4.1. δεν θα καλύπτουν την προβολή του ίδιου του προγράμματος πλαισίου, αφού αυτή θα καλύπτεται από μέτρα τεχνικής υποστήριξης.

4.4.2. Υποστήριξη για υπηρεσίες που διευκολύνουν την πρόσβαση φοιτητών τρίτων χωρών στην ευρωπαϊκή εκπαίδευση

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα υποστηρίξει δραστηριότητες συνεργασίας που στοχεύουν στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε σπουδές στην Ευρώπη και ενθαρρύνουν σε αυτό.

Στις επιλέξιμες δραστηριότητες περιλαμβάνονται:

– κοινή ανάπτυξη παιδαγωγικών εργαλείων για τη γλωσσική κατάρτιση και την πολιτιστική προετοιμασία·

– ανάπτυξη κοινών συνόλων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που θα απευθύνονται σε φοιτητές τρίτων χωρών·

– υπηρεσίες που διευκολύνουν την κινητικότητα μεταξύ πανεπιστημιακών συμπράξεων τόσο εντός όσο και εκτός του πλαισίου των προγραμμάτων μάστερ της ΕΕ, όπως περιγράφεται προηγούμενα·

– υπηρεσίες που διευκολύνουν τη διεθνή κινητικότητα των φοιτητών με παιδιά και άλλα εξαρτώμενα από αυτούς πρόσωπα·

– περαιτέρω ανάπτυξη μιας πύλης διαδικτύου για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στα προγράμματα μάστερ της ΕΕ αλλά και σε άλλους ευρωπαϊκούς κύκλους σπουδών που προσφέρονται για φοιτητές τρίτων χωρών.

Η εναρμόνιση των προϋποθέσεων έγκρισης και διαμονής για φοιτητές τρίτων χωρών, για λόγους σπουδών, αποτελεί ένα κύριο θέμα για την ενθάρρυνση των σπουδών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει αυτή τη στιγμή την ενδεχόμενη έκδοση μιας οδηγίας για το θέμα αυτό.

4.4.3. Συμπληρωματικές δραστηριότητες

Η Κοινότητα θα υποστηρίξει συμπληρωματικές δραστηριότητες που αφορούν θέματα αποφασιστικής σημασίας για τη διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως:

– εξασφάλιση της ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της διαπίστευσης ή άλλων ειδών ποιοτικής σήμανσης ή προδιαγραφών·

– αναγνώριση μονάδων·

– αναγνώριση ευρωπαϊκών πιστοποιητικών τυπικών προσόντων στο εξωτερικό και αμοιβαία αναγνώριση πιστοποιητικών τυπικών προσόντων με τρίτες χώρες·

– αντιμετώπιση αναγκών όσον αφορά την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών, σε παγκόσμια διάσταση·

– αλλαγές στην κοινωνία και στα συστήματα εκπαίδευσης σε παγκόσμια διάσταση·

– υγεία και ασφάλεια των φοιτητών στο πλαίσιο ανταλλαγών·

– θέματα προστασίας των καταναλωτών που συνδέονται με τη διεθνή εκπαίδευση·

– έρευνες και μελέτες (π.χ. όσον αφορά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από πλευράς ξένων φοιτητών για σπουδές στο εξωτερικό, τα εμπόδια για σπουδές στην Ευρώπη).

Επιλέξιμοι θα είναι ιδρύματα και οργανισμοί της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που ασχολούνται με θέματα που αφορούν την παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κυρίως της μορφής που αναφέρεται προηγούμενα. Οι δραστηριότητες που θα υποστηριχθούν στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος θα είναι συμπληρωματικές αυτών που αναπτύσσονται σε σχέση με την ενδοκοινοτική συνεργασία (π.χ. μέσω των προγραμμάτων ΣΩΚΡΑΤΗΣ και Erasmus η της διαδικασίας της Μπολόνια και της Πράγας).

Στις δραστηριότητες θα περιλαμβάνονται: σεμινάρια, συνέδρια, εργαστήρια και παραγωγή υλικού για δημοσίευση, που θα μπορούν να πραγματοποιηθούν σε τρίτες χώρες και με τη συμμετοχή αυτών.

Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει τη συμμετοχή οργανισμών από τρίτες χώρες μόνο στη βάση δοκιμαστικών σχεδίων. Η συμμετοχή, σε μακροπρόθεσμη και διαρθρωτική βάση, οργανισμών από τρίτες χώρες σε συμπληρωματικές δραστηριότητες θα είναι δυνατή μόνο στο πλαίσιο διμερών συμφωνιών.

Η εν λόγω δράση μπορεί να παρέχει υποστήριξη σε πρωτοβουλίες σχεδίων που αναλαμβάνονται από θεματικά δίκτυα, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενώσεων στις χώρες ή περιφέρειες στις οποίες ακόμη δεν υφίστανται, καθώς επίσης και της επιδίωξης συγκεκριμένων στόχων μέσω κοινών σχεδίων (για θέματα όπως ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών, ανάγκες της κοινωνίας και εξασφάλιση ποιότητας). Όπου υπάρχει ήδη διμερής συμφωνία, τα θεματικά δίκτυα μπορούν να διευκολύνουν την ανάπτυξη προγραμμάτων μάστερ και διδακτορικού (PhD), μέσω ομίλων ιδρυμάτων, και να συμβάλουν, με οριζόντιες δράσεις, στη διαρθρωτική ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες. Για την υποστήριξη δραστηριοτήτων αυτού του είδους, η Κοινότητα θα επιδιώξει την ανάπτυξη συνεργιών με δίκτυα στον τομέα της έρευνας, όπως οι δράσεις αρχικής φάσης Marie Curie.

Η Κοινότητα μπορεί να υποστηρίξει δοκιμαστικά σχέδια με τρίτες χώρες, με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τις εν λόγω χώρες. Στο πλαίσιο αυτής της δράσης, η Κοινότητα μπορεί να προσφέρει, σε δοκιμαστική βάση, υποτροφίες σε φοιτητές τρίτων χωρών που επιθυμούν να αποκτήσουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών από ένα ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο ή μια κοινοπραξία πανεπιστημίων, όταν καμία άλλη κοινοτική δράση δεν παρέχει παρόμοια υποστήριξη σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και όταν εξασφαλίζεται συμπληρωματικότητα με άλλα διμερή συστήματα σε επίπεδο κράτους μέλους.

Η Κοινότητα μπορεί να υποστηρίξει ενώσεις αποφοίτων όλων των φοιτητών (τρίτων χωρών και ευρωπαίων) που ολοκληρώνουν προγράμματα μάστερ της ΕΕ.

Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και με σεβασμό του ρόλου της επιτροπής που θα δημιουργηθεί για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα δημιουργήσει επιστημονική ομάδα υψηλού επιπέδου που θα είναι ανοιχτή σε αναγνωρισμένους διανοούμενους από όλο τον κόσμο και θα παρέχει συμβουλές για την ακαδημαϊκή ανάπτυξη και άλλες συναφείς πτυχές του προγράμματος.

4.5. Μέτρα τεχνικής υποστήριξης

Κατά την εκτέλεση του προγράμματος, η Επιτροπή θα δώσει προσοχή στις βασικές αρχές της απλοποίησης, της επικουρικότητας και των οικονομιών κλίμακας. Θα επιδιώξει, όπου είναι δυνατό, την ανάπτυξη της συνεργασίας και των συνεργιών με υφιστάμενες δομές στα κράτη μέλη, οι οποίες ασχολούνται με τη δημιουργία δεσμών με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επομένως, παρ' ό,τι η Επιτροπή θα έχει ανάγκη τη συνδρομή μιας κεντρικής εκτελεστικής υπηρεσίας για την εξασφάλιση της κατάλληλης υποστήριξης σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και της ευρωπαϊκής διάστασης του προγράμματος, θα επιδιώξει επίσης την εξασφάλιση της συνεργασίας της υπηρεσίας με τις δομές και τις υπηρεσίες που υφίστανται ήδη στα κράτη μέλη, αξιοποιώντας στο μέγιστο τις υπηρεσίες αυτές.

5. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

5.1. Η χρήση ενός προγράμματος κοινοτικής δράσης έναντι της προσέγγισης μη παρέμβασης ή / και ρύθμισης.

Το άρθρο 149 της Συνθήκης ΕΚ περιορίζει την κοινοτική παρέμβαση στον τομέα της εκπαίδευσης στην υποστήριξη και τη συμπλήρωση της δράσης των κρατών μελών και προβλέπει τη νομοθετική εναρμόνιση. Μπορεί να λεχθεί ότι η Επιτροπή θα μπορούσε να επιδιώξει τους στόχους που περιγράφονται στο πρόγραμμα, αποκλειστικά με την ενθάρρυνση της διακυβερνητικής συνεργασίας και την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των εκπαιδευτικών αρχών αντί να καταφύγει σε ένα πρόγραμμα οικονομικής υποστήριξης. Μη δεσμευτικοί νομικοί μηχανισμοί, όπως οι συστάσεις, μπορούν να χρησιμεύσουν για την υποστήριξη του διαλόγου. Ωστόσο, όπως εξηγήθηκε προηγούμενα, εξακολουθούν να υφίστανται συγκεκριμένες ανάγκες και αδυναμίες, παρά τη συνεχή διακυβερνητική συνεργασία και τη δυνατότητα θέσπισης μη δεσμευτικών νομικών μηχανισμών.

Η έλλειψη κοινοτικής παρέμβασης θα παρέτεινε την ύπαρξη αυτών των αναγκών και αδυναμιών, με ενδεχόμενη όξυνσή τους με την πάροδο του χρόνου. Εναλλακτική λύση αποτελεί η θέσπιση ενός κοινοτικού προγράμματος που, μέσω του κλασικού μηχανισμού της

πρόσκλησης υποβολής προτάσεων και με στοχευμένη οικονομική υποστήριξη, θα παρέχει κίνητρα για αλλαγή και επιτάχυνση των διαδικασιών.

Η προσέγγιση αυτή δεν αποκλείει αλλά αντίθετα ενθαρρύνει την ανάπτυξη παράλληλων συμπληρωματικών δραστηριοτήτων εκτός του πλαισίου του προγράμματος. Ένα παράδειγμα αυτού είναι οι εργασίες που εκτελούνται στο πλαίσιο της Επιτροπής για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων εισόδου υπηκόων τρίτων χωρών για λόγους σπουδών. Αυτή η κανονιστική διαδικασία μπορεί να αυξήσει την ελκυστικότητα της Ευρώπης και να διευκολύνει την είσοδο φοιτητών από τρίτες χώρες. Ομοίως, η διακυβερνητική διαδικασία της Μπολόνια και της Πράγας θα έχει πολύ θετική επίδραση στην αύξηση της ελκυστικότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η παρούσα πρόταση πρέπει να ειδωθεί ως ένας μηχανισμός για την ενίσχυση, μέσω συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, αυτών των διαδικασιών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εκπληρώνει την εντολή που της δίδεται από το άρθρο 149 της Συνθήκης.

5.2. Η ανάγκη για ένα νέο πρόγραμμα δράσης έναντι της αξιοποίησης υφιστάμενων προγραμμάτων

Στην ανακοίνωση που εξέδωσε στις 18 Ιουλίου 2001, η Επιτροπή επεσήμανε ότι οι στόχοι της κοινοτικής στρατηγικής για την ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες πρέπει να επιτευχθούν, όπου είναι δυνατόν, μέσω των υφιστάμενων προγραμμάτων και νομικών βάσεων.

Αυτή τη στιγμή υπάρχουν διάφορα κοινοτικά προγράμματα που μπορούν να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες που εντοπίζονται. Το πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ περιέχει μια διάταξη που επιτρέπει την περιορισμένη συνεργασία με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς για την επιδίωξη των στόχων του προγράμματος και, στο πλαίσιο της διάταξης αυτής, αναπτύσσονται δραστηριότητες που είναι σύμφωνες με τη στρατηγική που περιγράφεται στην ανακοίνωση. Η πρόταση επέκτασης του προγράμματος Tempus στους εταίρους του Meda ανταποκρίνεται στο πνεύμα της ανακοίνωσης, αφού διευρύνει σημαντικά το γεωγραφικό πεδίο της συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η θέσπιση ενός συστήματος υποτροφιών για μεταπτυχιακούς φοιτητές από τη Λατινική Αμερική και η δημιουργία νέων κέντρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Αυστραλία ή την Ιαπωνία θα συμβάλλουν σίγουρα, με τον τρόπο τους, στην επίτευξη των γενικών στόχων της κοινοτικής στρατηγικής σε αυτόν τον τομέα. Στο πλαίσιο των χωρών ΑΚΕ (Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού), η Κοινότητα έχει υποστηρίξει περιφερειακά κέντρα αριστείας, παρέχοντας έρευνα και κατάρτιση σε επίπεδο μάστερ στις οικονομικές επιστήμες και στη διοίκηση, στις στατιστικές, στις αγροτικές επιστήμες, στην ιατρική και στην κτηνιατρική. Η Κοινότητα θα συνεχίσει να υποστηρίζει την τριτοβάθμια εκπαίδευση στις χώρες ΑΚΕ, κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο.

Ωστόσο, κανένας από αυτούς τους μηχανισμούς, οι περισσότεροι εκ των οποίων υφίστανται εδώ και χρόνια, δεν παρέχει ένα κατάλληλο πλαίσιο για την ικανοποιητική αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών που αναφέρθηκαν προηγούμενα. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ (και ιδιαίτερα η δράση Erasmus) έχει σχεδιαστεί ως πρόγραμμα που θα λειτουργεί εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε μια σειρά τρίτων χωρών που καθορίζονται στην απόφαση του Συμβουλίου. Δεν υποστηρίζει όμως τη δημιουργία ευρωπαϊκών μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών και η δομή και χρηματοδότησή του πρέπει να αλλάξουν εντελώς για να καταστεί αυτό δυνατό. Επίσης, στο ΣΩΚΡΑΤΗΣ δεν υπάρχουν μηχανισμοί που θα επιτρέπουν την ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης ευρωπαϊκής "προσφοράς" για ένα

σύστημα κινητικότητας μεγάλης κλίμακας, για φοιτητές ή ακαδημαϊκούς τρίτων χωρών. Επίσης, δεν υπάρχουν μηχανισμοί για την ανάπτυξη των συμπράξεων με πανεπιστήμια τρίτων χωρών και της κινητικότητας προς το εξωτερικό, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυτών των πανεπιστημίων, ενώ και η αύξηση της ελκυστικότητας της Ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής του. Επομένως, δεν θα ήταν δυνατή η επίτευξη των στόχων της πρότασης με την επέκταση του προγράμματος ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Παρ' ό,τι υπάρχει ένας σημαντικός βαθμός αμοιβαίας ωφέλειας σε προγράμματα όπως τα Tempus, Alfa ή Asia-Link, πρωταρχικός τους σκοπός είναι η προώθηση της περιφερειακής και πολυμερούς δικτύωσης, ως μέσου για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη βιώσιμη συνεργασία. Η παρούσα πρόταση εστιάζεται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη και, παρ' ό,τι οι υπήκοοι και τα ιδρύματα τρίτων χωρών θα επωφεληθούν σίγουρα από τη συμμετοχή τους, το πρόγραμμα πρέπει να ειδωθεί ως μέσον που εξυπηρετεί κυρίως κοινοτικά συμφέροντα. Στο βαθμό που το πρόγραμμα αυτό συμπληρώνει και δεν επικαλύπτει άλλα προγράμματα εξωτερικής συνεργασίας, παραμένει ανοιχτό σε υπηκόους από χώρες που είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο αυτών των προγραμμάτων.

Τέλος, ούτε το ΣΩΚΡΑΤΗΣ ούτε κάποιο άλλο από τα κύρια εκπαιδευτικά προγράμματα αντιμετωπίζουν τις ειδικές ανάγκες που προαναφέρθηκαν. Για να μπορέσουν τα προγράμματα αυτά να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες αυτές, θα πρέπει να σχεδιαστούν εκ νέου. Ο εκ νέου σχεδιασμός τους θα είχε ως αποτέλεσμα τη θέσπιση ενός νέου μηχανισμού, κάτι που ουσιαστικά κάνει η παρούσα πρόταση.

6. Η ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Όπως γίνεται σαφές στην παράγραφο 1 της ανακοίνωσης της 18ης Ιουλίου 2001 για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, "η δράση σε κοινοτικό επίπεδο αιτιολογείται όταν μπορεί να προσφέρει προστιθέμενη αξία: όταν, με την κοινή δράση, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτύχουν περισσότερα απ' ό,τι εάν δρούσαν μόνα τους".

Οι συντάκτες του άρθρου 149 της Συνθήκης, της νομικής βάσης για το σχέδιο πρότασης, θεωρούσαν σαφώς τη συνεργασία με τρίτες χώρες ως ένα μέσο για την αύξηση της ποιότητας της εκπαίδευσης *εντός* της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Τα κοινοτικά προγράμματα για την εκπαίδευση και ιδιαίτερα το ERASMUS, διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην ώθηση της ικανότητας διεθνούς συνεργασίας των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων. Ωστόσο, τα ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέτυχαν πλήρως στην αξιοποίηση του συγκριτικού τους πλεονεκτήματος από πλευράς δικτύωσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κινητικότητας φοιτητών και προσωπικού και αναγνώρισης των περιόδων σπουδών, για την ανάπτυξη μιας πραγματικής και ελκυστικής προσφοράς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με διεθνή απήχηση, ειδικά σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Όπως επισημαίνεται στην ανακοίνωση, απαιτείται περαιτέρω προσπάθεια σε επίπεδο ΕΚ ώστε να ενθαρρυνθούν συστηματικά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να ενσωματώσουν νέες συνεργασίες με τρίτες χώρες σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο εταιρικής σχέσης. Η πρόταση ανταποκρίνεται στην ανάγκη κοινοτικής παρέμβασης, με τη μορφή υποστήριξης σε προσπάθειες συνεργασίας των πανεπιστημίων για την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής προσφοράς και τη θέσπιση διαρθρωτικής συνεργασίας με πρώτης τάξεως ιδρύματα - εταίρους στο εξωτερικό.

Αποτελεί κοινή διαπίστωση (από το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, στην ανακοίνωση της Επιτροπής, τους κύριους συντελεστές στο πλαίσιο της διαβούλευσης κατά τη διαδικασία της ex ante αξιολόγησης) ότι τα ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέτυχαν να προσελκύσουν το μερίδιο που τους αναλογεί από τη διεθνή κινητικότητα των φοιτητών. Τα συστήματα υποτροφιών περιορίζονται στο μεγαλύτερο μέρος τους σε διμερείς συμφωνίες σε επίπεδο κράτους μέλους. Ωστόσο, σήμερα χρειάζεται να δημιουργηθεί ένα γενικό σύστημα υποτροφιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το οποίο δεν θα αντικαθιστά αλλά θα συμπληρώνει τα διμερή συστήματα υποτροφιών που έχουν θεσπιστεί από μεμονωμένα κράτη μέλη.

Η κοινοτική προστιθέμενη αξία έγκειται στη νέα ευρωπαϊκή προσέγγιση συνεργασίας που θα συμπληρώνει τις διμερείς ενέργειες σε επίπεδο κράτους μέλους. Το σχέδιο πρότασης χρησιμοποιεί τις υποτροφίες ως μέσον για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων και για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και της κατανόησης.

Οι υποτροφίες λειτουργούν επίσης ως κίνητρο για την ανάπτυξη μιας διαρθρωτικής και βιώσιμης συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, η πρόταση βασίζεται στην εμπειρία από το πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ και υποστηρίζει τη διαδικασία σύγκλισης της Μπολόνια και της Πράγας καθώς και τη διαδικασία στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μπορεί να λεχθεί ότι η Κοινότητα έπρεπε να ξεκινήσει με τη χορήγηση υποτροφιών σε φοιτητές από την Ευρώπη και να στραφεί σε φοιτητές τρίτων χωρών σε μεταγενέστερη φάση. Σίγουρα, πάντοτε θα υπάρχουν ευρωπαίοι φοιτητές στους ευρωπαϊκούς μεταπτυχιακούς κύκλους σπουδών - θα προσελκύονται από την ποιότητα της προσφοράς, την ευρωπαϊκή εμπειρία που θα προσφέρουν, την εθνική ποικιλομορφία των φοιτητών και των καθηγητών. Ωστόσο, οι δαπάνες τους θα είναι σημαντικά χαμηλότερες από αυτές των φοιτητών από τρίτες χώρες (και ως εκ τούτου η ανάγκη χορήγησης υποτροφιών μικρότερη). Επίσης, οι ευρωπαίοι φοιτητές διαθέτουν ήδη πληροφορίες και μηχανισμούς υποστήριξης στα κράτη μέλη, κάτι που, όσον αφορά τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ, δεν διαθέτουν οι φοιτητές τρίτων χωρών. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, αντίθετα με το προτεινόμενο σύστημα υποτροφιών, η παρουσία μόνο ευρωπαίων φοιτητών δεν θα φέρει την παγκόσμια αναγνώριση της ποιότητας που επιδιώκει το πρόγραμμα ούτε θα δώσει στην Ευρώπη τη δυνατότητα, με την πάροδο του χρόνου, να αναπτύξει δεσμούς με τους ακαδημαϊκούς, οικονομικούς και κοινωνικούς κύκλους σε τρίτες χώρες.

Η πρόταση προβλέπει έναν αποτελεσματικό μηχανισμό με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για την προσέλκυση περισσότερων ξένων φοιτητών αλλά και την πιο ομοιόμορφη κατανομή τους στα κράτη μέλη. Μέσω ενός συστήματος υποτροφιών που θα συνδέεται με τα προγράμματα μάστερ της ΕΕ, το πρόγραμμα ενσωματώνει μια προσέγγιση συνεργασίας που θα επιτρέψει στα πανεπιστήμια των κρατών μελών που σήμερα έχουν μικρή ροή ξένων φοιτητών να αυξήσουν το μερίδιό τους, μέσω της δικτύωσής τους με πιο ελκυστικά πανεπιστήμια (ή πανεπιστήμια σε πιο ελκυστικά κράτη μέλη). Αυτό είναι το κλειδί για να εξασφαλιστεί ότι το σύστημα υποτροφιών δεν θα καταλήξει στην αύξηση της ελκυστικότητας μόνο των παραδοσιακών προορισμών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Ο τέταρτος πυλώνας του σχεδίου πρότασης δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις που σχεδιάζονται για την προώθηση της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης γενικά και στην αύξηση της ελκυστικότητας. Με την ενθάρρυνση ευρωπαϊκών προϊόντων προβολής και με τη χορήγηση ενός ευρωπαϊκού σήματος, το πρόγραμμα θα συμβάλλει στον καθορισμό μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και, ως εκ τούτου, θα έχει θετική επίδραση στη γενική εικόνα της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

7. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Το πρόγραμμα θα στοχεύει κυρίως στην αύξηση της ποιότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επομένως, θα λειτουργεί συμπληρωματικά και σε συνεργία με άλλα προγράμματα, όπως το ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ιδίως, αναπτύσσοντας τη διεθνή διάσταση της εκπαίδευσης στην Ευρώπη, μέσω των ευρωπαϊκών μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών, όπως αναφέρθηκε προηγούμενα. Το πρόγραμμα θα είναι επίσης συμπληρωματικό (αποφεύγοντας την επικάλυψη και τον ανταγωνισμό) με τα προγράμματα εξωτερικής συνεργασίας, όπως το Alfa, το AlBan, το Asia-Link ή το Tempus (θα επικεντρώνεται στη μακροπρόθεσμη κινητικότητα στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω ενός ανοιχτού και γενικού συστήματος υποτροφιών), όπως επίσης και με το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα (με σκοπό να συμβάλει στον ευρωπαϊκό χώρο έρευνας) όπως περιγράφεται στην παρούσα ενότητα. Κρίνεται επίσης σκόπιμο, από τη στιγμή που θα έχει σταθεροποιηθεί το πρόγραμμα (π.χ. από το 2005) να εξεταστεί η δυνατότητα (σε συμφωνία με τις χώρες αποδέκτες) κατεύθυνσης των φοιτητών που έρχονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο προγραμμάτων όπως το Alfa, το AlBan ή το Asia-Link στα προγράμματα μάστερ της ΕΕ. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα αυξηθεί η συμπληρωματικότητα και η παροχή υποστήριξης σε αυτούς τους κύκλους σπουδών ενώ θα ενισχυθεί και ο παγκόσμιος αντίκτυπος του "Erasmus World".

7.1. Προγράμματα εξωτερικής συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Όπως επισημαίνεται στην ανακοίνωση για την ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η Κοινότητα έχει αναπτύξει μια σειρά πρωτοβουλιών με τρίτες χώρες, βάσει της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί από το Erasmus και παρόμοια προγράμματα. Παραδείγματα παρόμοιων πρωτοβουλιών είναι: οι δύο συμφωνίες με τις ΗΠΑ και τον Καναδά, που ανανεώθηκαν πρόσφατα για άλλα πέντε χρόνια· το πρόγραμμα TEMPUS, που άρχισε το 1990 ως τμήμα της αρχικής δραστηριότητας Phare, αλλά τώρα (εφόσον οι κύριες εκπαιδευτικές δραστηριότητες της ΕΚ είναι ανοικτές για τις συνδεδεμένες χώρες) συμπεριλαμβάνει την Ανατολική Ευρώπη, τον Καύκασο, την κεντρική Ασία, τα δυτικά Βαλκάνια και την περιφέρεια της νότιας και ανατολικής Ευρώπης· το Asia-Link, ένα πρόγραμμα που στοχεύει στην προώθηση και την ενίσχυση της περιφερειακής και πολυμερούς δικτύωσης μεταξύ ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Νότιο Ασία, τη Νοτιοανατολική Ασία και την Κίνα· το Alfa, ένα πρόγραμμα που στοχεύει στην ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Λατινική Αμερική, με σκοπό την αύξηση της ποιότητας και τη δημιουργία υποδομής· το AlBan, ένα πρόγραμμα που προσφέρει υποτροφίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση για μεταπτυχιακούς φοιτητές και επαγγελματίες από τη Λατινική Αμερική· και, τέλος, η υποστήριξη για τα περιφερειακά κέντρα αριστείας ΑΚΕ.

Στην ανακοίνωσή της για την εκπαίδευση και την κατάρτιση στο πλαίσιο της μείωσης της φτώχειας στις αναπτυσσόμενες χώρες[11], η Επιτροπή επισημαίνει τη μεγάλη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης για τη μείωση της φτώχειας και την ανάπτυξη, υπογραμμίζοντας την υποστήριξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως κύριο στοιχείο της στρατηγικής "εκπαίδευση για όλους". Η υποστήριξη της τριτοβάθμιας ακαδημαϊκής, τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι εξίσου αναγκαία με την υποστήριξη της βασικής εκπαίδευσης. Η υποστήριξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι επίσης αναγκαία για τη θεσμική ανάπτυξη

---

[11] COM(2002) 116 τελικό, 06.03.2002

των χωρών. Η δημιουργία θεσμικών δομών αποτελεί βασικό στοιχείο των προγραμμάτων σε όλους τους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας.

Η Επιτροπή γνωρίζει ότι πρέπει να εξασφαλιστεί συνέπεια μεταξύ των κοινοτικών πολιτικών και των πολιτικών για την αναπτυξιακή συνεργασία. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι στις 22 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή εξέδωσε ένα εσωτερικό σημείωμα οδηγιών (το λεγόμενο "κοινό πλαίσιο για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης"), στο οποίο περιγράφονται οι αρχές και καθορίζονται οι κύριες κατευθυντήριες γραμμές της συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των αναπτυσσόμενων χωρών, όπως επίσης και της συνεργασίας με τις αναδυόμενες οικονομίες και χώρες που βρίσκονται σε μεταβατική φάση, καθορίζοντας ένα πλαίσιο αναφοράς για το σκοπό αυτό.[12] Στο έγγραφο αυτό προτείνεται η εναρμόνιση των μεθόδων υλοποίησης των κοινοτικών προγραμμάτων και σχεδίων, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της προβολής και του αντίκτυπου της υπάρχουσας συνεργασίας στον τομέα, στο πλαίσιο μιας στρατηγικής για την εστίαση των προσπαθειών.

Από τη στιγμή που εγκριθεί η παρούσα πρόταση και αρχίσει η υλοποίηση του προγράμματος, η Επιτροπή θα συνεκτιμήσει τις αρχές που καθορίζονται στο προαναφερθέν κοινό πλαίσιο, θα εξαγάγει τα αναγκαία συμπεράσματα από την αξιολόγηση που έγινε το 2001 για τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη χορήγηση υποτροφιών κινητικότητας με τρίτες χώρες[13] και θα θεσπίσει τους κατάλληλους μηχανισμούς εσωτερικού συντονισμού για να εξασφαλιστεί η πλήρης συμπληρωματικότητα και η αποφυγή ανταγωνισμού και επικάλυψης του παρόντος προγράμματος με προγράμματα εξωτερικής συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

7.2. Το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα

Στην ανακοίνωση που εξέδωσε στις 18 Ιουλίου 2001, η Επιτροπή επεσήμανε ότι η ποιότητα των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μετρημένη (μεταξύ άλλων τρόπων) με τον όγκο και το εύρος των δραστηριοτήτων επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας των ιδρυμάτων, είναι αποφασιστικής σημασίας για να εξασφαλίζεται η αναγνώριση του κύρους της Ευρώπης σε όλο τον κόσμο ως κέντρου αριστείας στη μάθηση και στην ανάπτυξη τεχνογνωσίας. Η αύξηση της συνεργασίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση συμβαδίζει επομένως με την επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία, η οποία κινητοποιεί επιστημονικούς πόρους των πανεπιστημίων στην Κοινότητα, όπως και στις τρίτες χώρες.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής για τη διεθνή διάσταση του ευρωπαϊκού τομέα έρευνας[14] επισημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να διαθέτει ένα υψηλής ποιότητας επιστημονικό και τεχνολογικό δυναμικό ώστε να μπορεί να διαδραματίσει το ρόλο που επιθυμεί στη σημερινή παγκόσμια κοινωνία και, για το σκοπό αυτό, ο ευρωπαϊκός χώρος έρευνας πρέπει να είναι ανοιχτός στον υπόλοιπο κόσμο[15]. Αναφέρει επίσης ότι το άνοιγμα αυτό πρέπει να επιτρέπει στις χώρες της ΕΕ να επωφεληθούν από τη διεθνή συνεργασία στις επιστήμες και την τεχνολογία, προετοιμάζοντας το δρόμο για στενότερες πολιτικές και οικονομικές σχέσεις, και ότι η νέα στρατηγική διεθνούς συνεργασίας θα καταστήσει επίσης δυνατή την περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις τρίτες χώρες, θα συμβάλλει

---

12 Σύνοψη του κοινού πλαισίου είναι διαθέσιμη στο έγγραφο COM(2002) 116 τελικό, 06.03.2002, παράρτημα 7

13 http://europa.eu.int/comm/europeaid/evaluation/evinfo/sector/951632_ev.htm

14 COM(2001) 346 τελικό.

15 ΕΕ C 180, 26.6.2001, σ. 156.

στη βελτίωση του διαλόγου μεταξύ των περιφερειών και των χωρών και θα βελτιώσει το προφίλ των επιστημών και της τεχνολογίας στην Ευρώπη.

Το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα[16] προβλέπει διεθνή συμμετοχή στις δραστηριότητες του προγράμματος που στοχεύουν σε επιστημονικά και κοινωνικά θέματα σε διμερές, διαπεριφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

Η Επιτροπή έχει επίγνωση του μεγάλου δυναμικού που υπάρχει όσον αφορά τη συμπληρωματικότητα και τις συνεργίες μεταξύ του προγράμματος που περιγράφεται στην παρούσα πρόταση και των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του έκτου προγράμματος πλαίσιο για την έρευνα, γεγονός που θα επιτρέψει την ύπαρξη συνέχειας μεταξύ των δύο τομέων.

Το κοινό - στόχος της παρούσας πρότασης και το κοινό - στόχος ορισμένων από τις υπάρχουσες ή προβλεπόμενες δράσεις έρευνας είναι σε ένα μεγάλο βαθμό ίδιο, παρ' ό,τι η φύση και οι στόχοι των δραστηριοτήτων που επιδιώκονται δεν είναι ταυτόσημοι. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα μεριμνήσει ιδιαίτερα ώστε να μην υπάρξουν επικαλύψεις.

Η Επιτροπή επεξεργάζεται μηχανισμούς για την εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας και το συνδυασμό των κοινοτικών προγραμμάτων έρευνας και εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στο πλαίσιο αυτό, η συμπληρωματικότητα όσον αφορά τη συνεργασία με τρίτες χώρες είναι πολύ σημαντική. Με την έγκριση του παρόντος προγράμματος, η Επιτροπή θα αξιοποιήσει και θα ενισχύσει περαιτέρω αυτούς τους μηχανισμούς.

8. ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

Κατά την προετοιμασία της παρούσας πρότασης, η Επιτροπή εξέτασε προσεκτικά τα διάφορα επιχειρήματα που αφορούν το θέμα της διαρροής επιστημόνων. Από τη μια, δεν πρέπει να υποβαθμίζεται ο κίνδυνος διαρροής επιστημόνων. Αυτός είναι ο λόγος που θα καλούνται τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετέχουν στο πρόγραμμα να συμπεριλαμβάνουν στις διαδικασίες υποβολής αίτησης και αποδοχής που θα θεσπίζουν, διατάξεις που θα εμποδίζουν ή θα αποθαρρύνουν τη διαρροή επιστημόνων από λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Μέσω των διατάξεων υλοποίησης, η Επιτροπή θα προσπαθήσει να εξασφαλίσει ότι η υποστήριξη που χορηγείται σε φοιτητές από αναπτυσσόμενες χώρες θα συνδέεται με σχέδιο επιστροφής τους στην πατρίδα τους.

Η ανησυχία για τη διαρροή επιστημόνων δεν πρέπει να οδηγήσει στην εξαίρεση των αναπτυσσόμενων χωρών από το σύστημα. Αυτή η εξαίρεση θα είχε αρνητική επίδραση στη φήμη της Ευρώπης στους υπηκόους των χωρών αυτών. Θα απομάκρυνε τους φοιτητές από την Ευρωπαϊκή Ένωση και θα τους έστρεφε προς άλλους προορισμούς, π.χ. τις ΗΠΑ, που συνεχίζουν να παρέχουν σημαντική υποστήριξη σε φοιτητές από αναπτυσσόμενες χώρες, μέσω του προγράμματος Fulbright. Τέλος, πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε αυτά των εν λόγω χωρών.

Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι στην έκθεση που εξέδωσε σε συνέχεια της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας

---

16 Εκκρεμεί η δημοσίευση στην ΕΕ

εκπαίδευσης[17], το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζητεί να συμπεριληφθούν οι αναπτυσσόμενες χώρες στη στενή συνεργασία με τρίτες χώρες, στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και να υπάρχει πρόβλεψη για ανταλλαγές φοιτητών και για χορήγηση υποτροφιών σε άτομα που επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσής τους, ως μέτρο για την αποφυγή διαρροής επιστημόνων.

Η Επιτροπή θα ασχοληθεί με το ζήτημα της διαρροής επιστημόνων τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της υλοποίησης και διαχείρισης του προγράμματος. Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή θα καθορίσει κατάλληλα συνοδευτικά μέτρα, κριτήρια επιλεξιμότητας και δείκτες και θα θεσπίσει τους αναγκαίους μηχανισμούς παρακολούθησης.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Βάσει των προαναφερθέντων, η Επιτροπή προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο την έγκριση της παρούσας πρότασης απόφασης σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος για την αύξηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και για την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης μέσω της συνεργασίας με τρίτες χώρες (2004-2008).

---

17 TA P5_TAPROV(2002)04-10, προσωρινή έκδοση, PE 316.566, 11.4.2002

2002/0165 (COD)

Πρόταση για

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος για την αύξηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και για την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης μέσω της συνεργασίας με τρίτες χώρες (Erasmus World) (2004-2008)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 149,

την πρόταση της Επιτροπής[18],

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής[19],

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών[20],

ενεργώντας σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 251 της συνθήκης,

Εκτιμώντας τα εξής:

(1) Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συνεισφέρει στην ανάπτυξη ποιοτικής εκπαίδευσης, μεταξύ άλλων μέσω της συνεργασίας με τρίτες χώρες.

(2) Τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβώνας (23-24 Μαρτίου 2000) υπογράμμισαν ότι για να αντιμετωπίσει η Ευρώπη την πρόκληση της παγκοσμιοποίησης τα κράτη μέλη πρέπει να προσαρμόσουν τα εκπαιδευτικά τους συστήματα και τα συστήματα επαγγελματικής τους κατάρτισης στις ανάγκες της κοινωνίας της γνώσης.

(3) Οι Υπουργοί Παιδείας των κρατών μελών και οι Υπουργοί Παιδείας άλλων δεκατεσσάρων ευρωπαϊκών χωρών δήλωσαν στη διακήρυξη της Μπολόνια (19 Ιουνίου 1999) ότι είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί πως το ευρωπαϊκό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα αποκτήσει ελκυστικότητα σε παγκόσμιο βαθμό ανάλογη με τα σημαντικά πολιτιστικά και επιστημονικά επιτεύγματα της Ευρώπης.

(4) Οι Ευρωπαίοι Υπουργοί αρμόδιοι για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε συνάντησή τους στην Πράγα (19 Μαΐου 2001) τόνισαν περαιτέρω πόσο σημαντικό είναι η

---

18 ΕΕ C […], […], σελ. […].
19 ΕΕ C […], […], σελ. […].
20 ΕΕ C […], […], σελ. […].

ευρωπαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση να γίνει πιο ελκυστική για τους φοιτητές από την Ευρώπη και από άλλες περιοχές του κόσμου.

(5) Στην ανακοίνωσή της για την ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης[21], η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι είναι αναγκαία μεγαλύτερη διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της διαδικασίας παγκοσμιοποίησης, προσδιόρισε γενικούς στόχους για μια στρατηγική συνεργασίας με τις τρίτες χώρες στον τομέα αυτό και πρότεινε συγκεκριμένα μέτρα για την επίτευξη των στόχων αυτών.

(6) Είναι ανάγκη να αυξηθούν οι προσπάθειες της Κοινότητας για την προώθηση του διαλόγου και της κατανόησης παγκοσμίως, ιδίως καθώς η κινητικότητα προωθεί την ανακάλυψη νέων πολιτιστικών και κοινωνικών περιβαλλόντων και διευκολύνει την κατανόησή τους.

(7) Είναι γενικά αποδεκτό το τεράστιο δυναμικό που αντιπροσωπεύει ο συνδυασμός των δυνάμεων των μεμονωμένων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης, με την εκπαιδευτική τους ποικιλομορφία και με την ευρεία εμπειρία τους στη δικτύωση, που τους επιτρέπει να προσφέρουν κύκλους μαθημάτων υψηλής ποιότητας μοναδικούς στην Ευρώπη και που επιτρέπει στα οφέλη της διεθνούς κινητικότητας να διαμοιράζονται ευρύτερα εντός της Κοινότητας και στις χώρες εταίρους της.

(8) Τα ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να παραμείνουν στην κορυφή των εξελίξεων· για το σκοπό αυτό πρέπει να επιδιώξουν την καθιέρωση συνεργασίας με ιδρύματα τρίτων χωρών που έχουν επιτύχει επίπεδο ανάπτυξης συγκρίσιμο με εκείνο των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κοινότητας.

(9) Είναι απαραίτητη η θέσπιση κοινοτικού προγράμματος.

(10) Για να ενισχυθεί η προστιθέμενη αξία της κοινοτικής δράσης είναι απαραίτητο, να εξασφαλιστεί συνοχή και συμπληρωματικότητα μεταξύ των δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης και των άλλων σχετικών κοινοτικών πολιτικών, μέσων και δράσεων, ιδίως το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο προγραμμάτων έρευνας και εξωτερικής συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

(11) Η συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (συμφωνία ΕΟΧ) προβλέπει μεγαλύτερη συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της νεολαίας, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της αφενός, και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών που συμμετέχουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο αφετέρου (χώρες ΕΖΕΣ του ΕΟΧ)· οι όροι και ο τρόπος συμμετοχής των παραπάνω χωρών στο πρόγραμμα αυτό καθορίζονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της συμφωνίας ΕΟΧ.

(12) Οι όροι και τρόπος συμμετοχής των συνδεδεμένων χωρών της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης (ΧΚΑΕ) στο πρόγραμμα αυτό, καθορίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στις ευρωπαϊκές συμφωνίες, στα πρόσθετα πρωτόκολλα των συμφωνιών αυτών, και στις αποφάσεις των αντιστοίχων συμβουλίων σύνδεσης· όσον αφορά την Κύπρο, οι σχετικοί όροι και ο τρόπος συμμετοχής θα χρηματοδοτηθούν από συμπληρωματικές πιστώσεις σύμφωνα με διαδικασίες που πρόκειται να

---

[21] COM(2001) 385 τελικό, 18.7.2001.

συμφωνηθούν με τη χώρα αυτή· όσον αφορά τη Μάλτα και την Τουρκία, οι σχετικοί όροι και ο τρόπος συμμετοχής θα χρηματοδοτηθούν από συμπληρωματικές πιστώσεις σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης.

(13) Το παρόν πρόγραμμα πρέπει να παρακολουθείται και να αξιολογείται τακτικά, σε συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, ώστε να είναι εφικτή η αναπροσαρμογή του, ιδίως όσον αφορά τις προτεραιότητες για την υλοποίηση των μέτρων· η αξιολόγηση πρέπει να περιλαμβάνει εξωτερική αξιολόγηση που θα πραγματοποιείται από ανεξάρτητους και αμερόληπτους φορείς·

(14) Καθώς οι στόχοι της προτεινόμενης δράσης που αφορούν τη συμβολή της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην ποιοτική εκπαίδευση δεν μπορούν να υλοποιηθούν με ικανοποιητικό τρόπο από τα κράτη μέλη λόγω, μεταξύ άλλων, της ανάγκης για πολυμερείς συμπράξεις, πολυμερή κινητικότητα και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών, και μπορούν, επομένως, δεδομένης της διακρατικής διάστασης των κοινοτικών δράσεων και μέτρων, να πραγματοποιηθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως ορίζεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα απόφαση δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων.

(15) Η παρούσα απόφαση ορίζει, για το σύνολο της διάρκειας του προγράμματος, χρηματοδοτικό πλαίσιο που αποτελεί προνομιακή αναφορά για την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή κατά την έννοια του σημείου 33 της διοργανικής συμφωνίας, της 6ης Μαΐου 1999, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη βελτίωση της διαδικασίας του προϋπολογισμού.

(16) Τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης θεσπίζονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή[22].

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Θέσπιση του προγράμματος

1. Η παρούσα απόφαση θεσπίζει πρόγραμμα για την αύξηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και για την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης μέσω της συνεργασίας με τρίτες χώρες, το 'Erasmus World', αποκαλούμενο στο εξής ‘το πρόγραμμα’.

2. Το παρόν πρόγραμμα εφαρμόζεται για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2004 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008.

---

22 ΕΕ L 184, 17.7.1999, σελ. 23.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για το σκοπό της παρούσας απόφασης, νοούνται ως:

1. «ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης»: κάθε ίδρυμα το οποίο, βάσει της εθνικής νομοθεσίας ή πρακτικής, απονέμει τίτλους ή πτυχία αυτού του επιπέδου, όποια και αν είναι η ονομασία των ιδρυμάτων αυτών.

2. «μεταπτυχιακός φοιτητής από τρίτη χώρα»: υπήκοος τρίτης χώρας, εκτός από τις χώρες ΕΖΕΣ του ΕΟΧ και τις υποψήφιες χώρες για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση· ο οποίος έχει ήδη λάβει ένα πρώτο πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης· ο οποίος δεν είναι κάτοικος οποιουδήποτε κράτους μέλους ή οποιασδήποτε από τις συμμετέχουσες χώρες όπως προβλέπεται στο άρθρο 12· ο οποίος /η οποία δεν μπορεί να έχει πραγματοποιήσει την κύρια δραστηριότητά του / της (σπουδές, εργασία, κτλ.) για περισσότερους από 12 μήνες συνολικά κατά την τελευταία πενταετία σε οποιοδήποτε κράτος μέλος ή σε οποιαδήποτε συμμετέχουσα χώρα· και ο οποίος /η οποία έχει γίνει δεκτός/ή ή έχει εγγραφεί σε ένα πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως περιγράφεται στο παράρτημα.

3. «ακαδημαϊκός από τρίτη χώρα»: υπήκοος τρίτης χώρας, εκτός από τις χώρες ΕΖΕΣ του ΕΟΧ και τις υποψήφιες χώρες για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα· ο οποίος δεν είναι κάτοικος οποιουδήποτε κράτους μέλους ή οποιασδήποτε από τις συμμετέχουσες χώρες όπως προβλέπεται στο άρθρο 12· ο οποίος /η οποία δεν μπορεί να έχει διεξάγει την κύρια δραστηριότητά του / της (σπουδές, εργασία, κτλ.) για περισσότερους από 12 μήνες συνολικά κατά την τελευταία πενταετία σε οποιοδήποτε κράτος μέλος ή σε οποιαδήποτε συμμετέχουσα χώρα· και ο οποίος / η οποία έχει εξέχουσα πανεπιστημιακή ή/και επαγγελματική εμπειρία.

4. «μεταπτυχιακές σπουδές»: προγράμματα σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έπονται του πρώτου πτυχίου και οδηγούν σε δεύτερο πτυχίο.

Άρθρο 3

Στόχοι του προγράμματος

1. Ο γενικός στόχος του προγράμματος είναι να αυξήσει την ποιότητα της εκπαίδευσης βελτιώνοντας την εικόνα της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παγκοσμίως και προωθώντας την συνεργασία με τις τρίτες χώρες προκειμένου να βελτιώσει την ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και να προωθήσει το διάλογο και την κατανόηση ανάμεσα στους λαούς και τους πολιτισμούς.

2. Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

   α) να προωθήσει την ανάδειξη μιας σαφώς ευρωπαϊκής προσφοράς στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ελκυστικής τόσο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και εκτός των συνόρων της·

   β) να ενθαρρύνει την εκδήλωση μεγαλύτερου ενδιαφέροντος διεθνώς για την απόκτηση ευρωπαϊκών τίτλων ή/και ευρωπαϊκής εμπειρίας μεταξύ των ικανότερων μεταπτυχιακών φοιτητών και ακαδημαϊκών από ολόκληρο τον

κόσμο και να τους επιτρέψει να αποκτήσουν αυτούς τους τίτλους ή/και την εμπειρία·

γ) να ενισχύσει μια πιο συγκροτημένη συνεργασία ανάμεσα στα ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των τρίτων χωρών και μεγαλύτερη εξωτερική κινητικότητα από την ΕΕ στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων σπουδών·

δ) να βελτιώσει την εικόνα και την προβολή της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης, καθώς και την πρόσβαση σε αυτή.

3. Στην προσπάθειά της να επιτύχει τους στόχους του προγράμματος, η Επιτροπή ακολουθεί τη γενική πολιτική της Κοινότητας σχετικά με την ισότητα των ευκαιριών για τους άνδρες και τις γυναίκες. Η Επιτροπή εξασφαλίζει επίσης ότι καμία ομάδα πολιτών ή υπηκόων τρίτων χωρών δεν εξαιρείται ή δεν βρίσκεται σε μειονεκτική θέση.

Άρθρο 4

Δράσεις του προγράμματος

1. Οι στόχοι του προγράμματος αυτού, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, θα επιδιωχθούν μέσω των εξής δράσεων:

α) Προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

β) Πρόγραμμα υποτροφιών·

γ) Συμπράξεις με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών·

δ) Αύξηση της ελκυστικότητας της Ευρώπης ως εκπαιδευτικού προορισμού·

ε) Μέτρα τεχνικής υποστήριξης

2. Οι δράσεις αυτές θα υλοποιηθούν με τις διαδικασίες που περιγράφονται στο παράρτημα και με τα παρακάτω είδη προσεγγίσεων, που μπορεί να συνδυάζονται όπου αυτό ενδείκνυται:

α) υποστήριξη για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων από κοινού και δικτύων συνεργασίας που διευκολύνουν την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών·

β) υποστήριξη για την κινητικότητα ατόμων, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τρίτων χωρών, στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·

γ) προώθηση της γλωσσομάθειας και της κατανόησης διαφορετικών πολιτισμών·

δ) υποστήριξη δοκιμαστικών σχεδίων που βασίζονται σε διακρατικές συμπράξεις οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη της καινοτομίας και της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση·

ε) υποστήριξη για την ανάπτυξη μεθόδων ανάλυσης και παρακολούθησης των τάσεων και των εξελίξεων στη διεθνή τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Άρθρο 5

Πρόσβαση στο πρόγραμμα

Σύμφωνα με τους όρους και τους διακανονισμούς εφαρμογής που ορίζονται στο παράρτημα, το παρόν πρόγραμμα απευθύνεται συγκεκριμένα σε:

α) ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·

β) φοιτητές που είναι κάτοχοι ενός πρώτου πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·

γ) ακαδημαϊκούς ή επαγγελματίες που πραγματοποιούν διδακτικό ή ερευνητικό έργο·

δ) προσωπικό που απασχολείται άμεσα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση·

ε) δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Άρθρο 6

Υλοποίηση του προγράμματος και συνεργασία με τα κράτη μέλη

1. Η Επιτροπή:

   α) εξασφαλίζει την υλοποίηση των κοινοτικών δράσεων που καλύπτονται από το πρόγραμμα αυτό σύμφωνα με το παράρτημα·

   β) λαμβάνει υπόψη τη διμερή συνεργασία με τρίτες χώρες που έχουν αναλάβει τα κράτη μέλη·

   γ) πραγματοποιεί διαβουλεύσεις με τις αρμόδιες ενώσεις και τους οργανισμούς στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ενημερώνει την επιτροπή του άρθρου 8 για τη γνώμη τους·

   δ) επιζητά τη συνδυασμένη δράση με άλλα ενδοκοινοτικά προγράμματα και δράσεις στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας.

2. Τα κράτη μέλη:

   α) λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική διεξαγωγή του προγράμματος σε επίπεδο κράτους μέλους, με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων για την εκπαίδευση μερών, σύμφωνα με την εθνική πρακτική·

   β) ορίζουν τις κατάλληλες δομές που συνεργάζονται στενά με την Επιτροπή· ιδίως όσον αφορά την ενημέρωση σχετικά με το πρόγραμμα·

   γ) καταβάλλουν προσπάθειες να λάβουν τα μέτρα που κρίνουν κατάλληλα για την άρση των νομικών και διοικητικών εμποδίων για την αποτελεσματική λειτουργία του παρόντος προγράμματος.

   δ) λαμβάνουν μέτρα για να εξασφαλίσουν την αξιοποίηση των δυνατοτήτων συνδυασμένης δράσης με άλλα κοινοτικά προγράμματα σε επίπεδο κράτους μέλους.

Άρθρο 7

Μέτρα εφαρμογής

1. Τα εξής αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία διαχείρισης που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2:

   α) το ετήσιο πρόγραμμα εργασιών, συμπεριλαμβανομένων των προτεραιοτήτων, και τα κριτήρια και οι διαδικασίες επιλογής·

   β) οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του προγράμματος,

   γ) ο ετήσιος προϋπολογισμός και η κατανομή των κονδυλίων μεταξύ των διαφόρων δράσεων του προγράμματος·

   δ) οι διαδικασίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος και για τη διάδοση και μεταφορά των αποτελεσμάτων.

2. Όλα τα άλλα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης θεσπίζονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 3:

Άρθρο 8

Επιτροπή

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο εκπρόσωπος της Επιτροπής.

2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 4 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 8 της προαναφερθείσας απόφασης.

   Η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της απόφασης 1999/468/ΕΚ καθορίζεται σε δύο μήνες.

3. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 3 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 8 της προαναφερθείσας απόφασης.

4. Η επιτροπή εγκρίνει τον εσωτερικό της κανονισμό.

Άρθρο 9

Συνεργασία με επιτροπές άλλων προγραμμάτων και ενημέρωση για άλλες κοινοτικές πρωτοβουλίες

Προκειμένου να εξασφαλισθεί η συνέπεια του παρόντος προγράμματος με τα άλλα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 11, η Επιτροπή ενημερώνει τακτικά την επιτροπή σχετικά με τις κοινοτικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται στους τομείς της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της νεολαίας, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς.

Άρθρο 10

Χρηματοδότηση

1. Το χρηματοδοτικό πλαίσιο για την εκτέλεση του παρόντος προγράμματος για την περίοδο που αναφέρεται στο άρθρο 1 καθορίζεται σε 200 εκατομμύρια ευρώ.

2. Η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή εγκρίνει τις ετήσιες πιστώσεις μέσα στα όρια των δημοσιονομικών προοπτικών.

Άρθρο 11

Συνεκτικότητα και συμπληρωματικότητα

1. Η Επιτροπή εξασφαλίζει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τη συνολική συνοχή και συμπληρωματικότητα με άλλες συναφείς κοινοτικές πολιτικές, μέσα και δράσεις, ιδίως με το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο προγραμμάτων έρευνας και με προγράμματα εξωτερικής συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

2. Η Επιτροπή εξασφαλίζει την αποτελεσματική σύνδεση, και όπου ενδείκνυται, κοινές ενέργειες ανάμεσα στο παρόν πρόγραμμα και στα προγράμματα και τις δράσεις στον τομέα της εκπαίδευσης, που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της συνεργασίας της Κοινότητας με τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των διμερών συμβάσεων, και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.

Άρθρο 12

Συμμετοχή των χωρών ΕΖΕΣ του ΕΟΧ και των υποψηφίων χωρών για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι όροι και τρόπος συμμετοχής των χωρών ΕΖΕΣ του ΕΟΧ και των υποψήφιων για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρών στο πρόγραμμα αυτό, καθορίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στις σχετικές διατάξεις των πράξεων που διέπουν τις σχέσεις ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τις χώρες αυτές.

Άρθρο 13

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί τακτικά την υλοποίηση του παρόντος προγράμματος σε συνεργασία με τα κράτη μέλη. Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και της αξιολόγησης χρησιμοποιούνται κατά την εφαρμογή του προγράμματος.

   Η παρακολούθηση περιλαμβάνει τις εκθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και συγκεκριμένες δραστηριότητες.

2. Το παρόν πρόγραμμα αξιολογείται τακτικά από την Επιτροπή. Η αξιολόγηση αυτή αποσκοπεί στην εκτίμηση της καταλληλότητας, της αποτελεσματικότητας και του αντίκτυπου των δράσεων που υλοποιούνται, σε σχέση με τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3. Θα εξετάζει επίσης τον αντίκτυπο του προγράμματος στο

σύνολό του. Ιδιαίτερη προσοχή θα δίνεται σε θέματα ισότητας των φύλων και ίσης μεταχείρισης, καθώς και στην πρόληψη της διαρροής επιστημόνων.

Η αξιολόγηση θα εξετάζει επίσης τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος και εκείνων που υπάγονται σε άλλες συναφείς κοινοτικές πολιτικές, μέσα και δράσεις.

3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών:

α) κατά την προσχώρηση νέων κρατών μελών, έκθεση για τις δημοσιονομικές επιπτώσεις αυτών των προσχωρήσεων στο πρόγραμμα και, ενδεχομένως, προτάσεις για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών συνεπειών αυτών των προσχωρήσεων στο πρόγραμμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της διοργανικής συμφωνίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 1999, για τη δημοσιονομική πειθαρχία και με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Βερολίνο το Μάρτιο του 1999. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα αποφασίσουν επί των προτάσεων αυτών το συντομότερο δυνατόν·

β) μέχρι τις 30 Ιουνίου 2007, ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης για τα επιτευχθέντα αποτελέσματα και για τις ποιοτικές πτυχές της υλοποίησης του παρόντος προγράμματος·

γ) μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2007, ανακοίνωση σχετικά με τη συνέχιση του παρόντος προγράμματος·

δ) μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2009, την τελική έκθεση αξιολόγησης.

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Το παρόν παράρτημα περιγράφει πέντε δράσεις:

ΔΡΑΣΗ 1: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΣΤΕΡ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΔΡΑΣΗ 2: ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Δράση 2.1: Γενικό πρόγραμμα για φοιτητές

Δράση 2.2: Πρόγραμμα για επισκέπτες ακαδημαϊκούς

ΔΡΑΣΗ 3: ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΜΕ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΔΡΑΣΗ 4: ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΔΡΑΣΗ 5: ΜΕΤΡΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΔΡΑΣΗ 1: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΣΤΕΡ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1. Η Κοινότητα θα αναγνωρίσει ευρωπαϊκούς μεταπτυχιακούς κύκλους μαθημάτων και θα τους παρέχει το σήμα «προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης» κατόπιν αυστηρής διαδικασίας επιλογής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 και σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2.

2. Για το σκοπό του παρόντος προγράμματος, τα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

   α) περιλαμβάνουν τουλάχιστον τρία ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρία διαφορετικά κράτη μέλη·

   β) εφαρμόζουν πρόγραμμα σπουδών που περιλαμβάνει περιόδους σπουδών σε τουλάχιστον δύο από τα τρία ιδρύματα του στοιχείου α)·

   γ) διαθέτουν εσωτερικές διαδικασίες για την αναγνώριση των περιόδων σπουδών που πραγματοποιούνται στα ιδρύματα εταίρους, για παράδειγμα σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων·

   δ) καταλήγουν στην απονομή διπλών ή πολλαπλών αναγνωρισμένων ή διαπιστευμένων πτυχίων από τα συμμετέχοντα ιδρύματα·

   ε) διατηρούν έναν ελάχιστο αριθμό θέσεων για την υποδοχή φοιτητών από τρίτες χώρες στους οποίους χορηγείται οικονομική υποστήριξη στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος·

   στ) ορίζουν διαφανείς προϋποθέσεις εισαγωγής που δίνουν τη δέουσα προσοχή, μεταξύ άλλων, σε ζητήματα ισότητας των φύλων και ίσης μεταχείρισης·

ζ) δεσμεύονται για την τήρηση των κανόνων όσον αφορά τη διαδικασία επιλογής των υποτρόφων (φοιτητών και ακαδημαϊκών)·

η) λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να διευκολύνουν την πρόσβαση και τη φιλοξενία φοιτητών από τρίτες χώρες (δυνατότητες ενημέρωσης, στέγασης, κτλ.)·

θ) παρέχουν, όπου ενδείκνυται, γλωσσική προετοιμασία και υποστήριξη στους φοιτητές·

3. Τα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιλέγονται για μία πενταετία, υπό την προϋπόθεση μιας απλής ετήσιας διαδικασίας ανανέωσης βάσει των εκθέσεων προόδου που υποβάλλονται. Η περίοδος αυτή μπορεί να περιλαμβάνει προπαρασκευαστικές δραστηριότητες διάρκειας ενός έτους πριν αρχίσει να λειτουργεί το καθαυτό πρόγραμμα. Η χρηματοδότηση θα γίνεται υπό την προϋπόθεση της ετήσιας διαδικασίας ανανέωσης.

ΔΡΑΣΗ 2: ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

1. Η Κοινότητα θα καθιερώσει ένα ενιαίο, γενικό πρόγραμμα υποτροφιών που θα απευθύνεται στους πιο ικανούς μεταπτυχιακούς φοιτητές και ακαδημαϊκούς των τρίτων χωρών.

2. Θα διατίθενται υποτροφίες σε φοιτητές και ακαδημαϊκούς τρίτων χωρών, όπως ορίζεται στο άρθρο 2, χωρίς άλλη προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους από την ύπαρξη σχέσεων ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και της χώρα προέλευσης των εν λόγω φοιτητών και ακαδημαϊκών. Θα ενθαρρύνεται η συμμετοχή των γυναικών και των λιγότερο προνομιούχων φοιτητών από τις χώρες αυτές.

3. Τα συμμετέχοντα ιδρύματα θα ενθαρρύνονται να εμπλέκουν ενδιαφερόμενα μέρη από τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε τρίτες χώρες και θα υποχρεούνται να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα κατά τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων και επιλογής τους ώστε να αποφεύγεται ή να αποθαρρύνεται η διαρροή επιστημόνων από τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διευκολύνουν τη χορήγηση θεωρήσεων εισόδου και αδειών παραμονής στους υποτρόφους και, όπου χρειάζεται, τη χορήγηση της ισοδυναμίας του τίτλου σπουδών.

5. Η διαδικασία επιλογής εξασφαλίζει τη σωστή αναλογία ανάμεσα στους κλάδους σπουδών και τις περιοχές προέλευσης των φοιτητών και ακαδημαϊκών και τα κράτη μέλη προορισμού τους και θα προωθεί τη συμμετοχή των γυναικών και των λιγότερο προνομιούχων φοιτητών από τρίτες χώρες.

6. Η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα για να εξασφαλίσει ότι κανένας φοιτητής ή ακαδημαϊκός δεν λαμβάνει οικονομική ενίσχυση για τον ίδιο σκοπό από περισσότερα του ενός κοινοτικά προγράμματα.

Δράση 2.1: Γενικό πρόγραμμα για φοιτητές

Η Κοινότητα μπορεί να παρέχει οικονομική ενίσχυση σε φοιτητές από τρίτες χώρες που έχουν γίνει δεκτοί, μέσω μιας ανταγωνιστικής διαδικασίας, σε προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δράση 2.2: Πρόγραμμα για επισκέπτες ακαδημαϊκούς

Η Κοινότητα παρέχει οικονομική ενίσχυση σε ακαδημαϊκούς τρίτων χωρών που επισκέπτονται προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό να πραγματοποιήσουν διδακτικό, ερευνητικό ή ακαδημαϊκό έργο στα ιδρύματα που συμμετέχουν στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΔΡΑΣΗ 3: ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΜΕ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

1. Η Κοινότητα θα υποστηρίξει συγκροτημένες σχέσεις ανάμεσα στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών. Θα δοθεί προτεραιότητα σε ιδρύματα που είναι επαρκώς αναπτυγμένα ώστε να μπορούν να συνεργαστούν επί ίσοις όροις.

2. Οι συμπράξεις θα παρέχουν το πλαίσιο για την εξωτερική κινητικότητα των φοιτητών και των ακαδημαϊκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εμπλέκονται στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Οι συμπράξεις θα χρησιμεύσουν στην ανάπτυξη, όπου είναι δυνατόν, θεσμοποιημένων δικτύων, βάσει συγκροτημένης και βιώσιμης συνεργασίας, με σκοπό να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη των τοπικών δυνατοτήτων μέσω της μεταφοράς τεχνογνωσίας.

4. Οι συμπράξεις θα:

   – περιλαμβάνουν ένα πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τουλάχιστον ένα ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρίτη χώρα·

   – καθιερώνονται για περιόδους έως τριών ετών·

   – παρέχουν ένα πλαίσιο για την εξωτερική κινητικότητα των φοιτητών που εγγράφονται στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των καθηγητών των προγραμμάτων αυτών· οι επιλέξιμοι φοιτητές και οι ακαδημαϊκοί πρέπει να είναι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν κατοικήσει νόμιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τουλάχιστον τρία έτη (και για λόγους διαφορετικούς από σπουδές) πριν από την έναρξη της εξωτερικής κινητικότητας·

   – εξασφαλίζουν την αναγνώριση των περιόδων σπουδών στο ίδρυμα υποδοχής, δηλαδή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Οι δραστηριότητες των σχεδίων των συμπράξεων μπορούν να περιλαμβάνουν επίσης:

   – διδακτικό έργο σε ένα ίδρυμα εταίρο που υποστηρίζει την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών του σχεδίου·

– ανταλλαγή καθηγητών, εκπαιδευτών, διοικητικών υπαλλήλων και άλλων σχετικών εμπειρογνωμόνων·

– ανάπτυξη και διάδοση νέων μεθοδολογιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, που περιλαμβάνουν τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, την ηλεκτρονική μάθηση και την ανοικτή και εξ αποστάσεως μάθηση·

– ανάπτυξη προγραμμάτων συνεργασίας με πανεπιστήμια τρίτων χωρών με στόχο την προσφορά κύκλων μαθημάτων στην εν λόγω χώρα.

ΔΡΑΣΗ 4: ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Με τη δράση αυτή, η Κοινότητα ενισχύει δραστηριότητες που στοχεύουν στη βελτίωση της εικόνας και της προβολής και στην καλύτερη πρόσβαση στην ευρωπαϊκή εκπαίδευση. Η Κοινότητα υποστηρίζει επίσης συμπληρωματικές δραστηριότητες που συνεισφέρουν στους στόχους του παρόντος προγράμματος.

2. Τα επιλέξιμα ιδρύματα θα περιλαμβάνουν δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς που ασχολούνται με θέματα που σχετίζονται με τη παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε εθνικό ή σε διεθνές επίπεδο. Οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται σε δίκτυα που περιλαμβάνουν τουλάχιστον τρεις οργανισμούς από τρία διαφορετικά κράτη μέλη και μπορεί να περιλαμβάνουν και οργανισμούς από τρίτες χώρες. Οι δραστηριότητες (που μπορούν να περιλαμβάνουν σεμινάρια, συνέδρια, εργαστήρια, ανάπτυξη εργαλείων πληροφορικής, παραγωγή υλικού για δημοσίευση, κτλ.) μπορεί να πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη ή σε τρίτες χώρες.

4.1. Υποστήριξη για κοινές ενέργειες προώθησης

1. Η Κοινότητα θα παρέχει υποστήριξη στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε δημόσιους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς που εργάζονται για την προώθηση της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο εξωτερικό.

2. Οι επιλέξιμες δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν:

– την ανάπτυξη γενικών γραπτών ή οπτικών κοινών μέσων πληροφόρησης και διάδοσης που συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση της αξίας των σπουδών στην Ευρώπη·

– την από κοινού εκπροσώπηση της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των προγραμμάτων μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διεθνείς εκθέσεις και άλλες εκδηλώσεις·

– σεμινάρια, εργαστήρια και άλλα μέσα με στόχο το συντονισμό των προσπαθειών ενημέρωσης και διάδοσης·

– δραστηριότητες που στοχεύουν γεωγραφικές περιοχές με μεγάλες δυνατότητες από την άποψη της διεθνούς κινητικότητας των φοιτητών.

3. Οι δραστηριότητες προώθησης επιδιώκουν να δημιουργήσουν δεσμούς ανάμεσα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την έρευνα, και να αξιοποιήσουν όπου είναι δυνατόν πιθανές συμπράξεις.

4.2. Υποστήριξη για υπηρεσίες που διευκολύνουν την πρόσβαση των φοιτητών τρίτων χωρών στην ευρωπαϊκή εκπαίδευση

1. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα υποστηρίξει δραστηριότητες συνεργασίας με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην Ευρώπη και την ενθάρρυνση των σπουδών σε αυτήν.

2. Οι επιλέξιμες δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν:

   – την ανάπτυξη από κοινού παιδαγωγικών μέσων για γλωσσική κατάρτιση και πολιτιστική προετοιμασία·

   – την ανάπτυξη από κοινού πιο αποτελεσματικών μεθόδων φιλοξενίας και ενσωμάτωσης των φοιτητών από τρίτες χώρες·

   – την ανάπτυξη κοινών σπονδυλωτών διδακτικών ενοτήτων για την εκπαίδευση εξ αποστάσεως φοιτητών από τρίτες χώρες·

   – υπηρεσίες που διευκολύνουν την κινητικότητα ανάμεσα σε συμπράξεις πανεπιστημίων εντός και εκτός των προγραμμάτων μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως ορίζονται παραπάνω·

   – υπηρεσίες που διευκολύνουν την κινητικότητα όσων έχουν παιδιά και άλλων εξαρτημένων ατόμων·

   – περαιτέρω ανάπτυξη μιας πύλης στο διαδίκτυο που θα διευκολύνει την πρόσβαση στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και σε άλλους ευρωπαϊκούς κύκλους μαθημάτων που ενδείκνυνται για φοιτητές τρίτων χωρών.

4.3. Συμπληρωματικές δραστηριότητες

1. Η Κοινότητα υποστηρίζει συμπληρωματικές δραστηριότητες που ασχολούνται με κρίσιμα ζητήματα για την διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όπως είναι η διεθνής διάσταση των εξής:

   – εξασφάλιση της ποιότητας, που περιλαμβάνει τη διαπίστευση ή άλλα είδη σημάτων ή προσδιορισμών της ποιότητας·

   – αναγνώριση των ακαδημαϊκών μονάδων·

   – αναγνώριση των ευρωπαϊκών τίτλων στο εξωτερικό και αμοιβαία αναγνώριση των τίτλων με τρίτες χώρες·

   – οι εξελισσόμενες ανάγκες ανάπτυξης προγράμματος σπουδών·

   – αλλαγές στην κοινωνία και στα εκπαιδευτικά συστήματα·

   – ασφάλεια και υγεία των φοιτητών που συμμετέχουν στην ανταλλαγή·

   – ζητήματα που αφορούν την προστασία των καταναλωτών τα οποία συνδέονται με την εκπαίδευση·

– έρευνες και μελέτες (π.χ. για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων των αλλοδαπών φοιτητών που επιδιώκουν σπουδές στο εξωτερικό, για τα εμπόδια που τίθενται στις σπουδές στην Ευρώπη, κτλ.).

2. Με τη δράση αυτή η Κοινότητα μπορεί να υποστηρίξει διεθνή θεματικά δίκτυα που ασχολούνται με τα ζητήματα αυτά.

3. Η Κοινότητα μπορεί να υποστηρίξει δοκιμαστικά σχέδια με τρίτες χώρες για την ανάπτυξη περαιτέρω συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τις εν λόγω χώρες.

4. Η Κοινότητα μπορεί να παρέχει, σε δοκιμαστική βάση, υποτροφίες σε φοιτητές τρίτων χωρών που επιθυμούν να αποκτήσουν μεταπτυχιακό τίτλο από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια ή από κοινοπραξίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, εάν καμία άλλη κοινοτική δράση δεν παρέχει αυτή την οικονομική ενίσχυση, και όπου μπορεί να εξασφαλιστεί συμπληρωματικότητα με διμερή προγράμματα σε επίπεδο κρατών μελών.

5. Η Κοινότητα υποστηρίζει ένα σύλλογο αποφοίτων όλων των φοιτητών (τρίτων χωρών και Ευρωπαίων) που αποφοιτούν από τα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΔΡΑΣΗ 5: ΜΕΤΡΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος, η Επιτροπή μπορεί να προσφύγει σε εμπειρογνώμονες, σε εκτελεστικά γραφεία, σε υφιστάμενους αρμόδιους φορείς στα κράτη μέλη, και εάν χρειαστεί σε άλλες μορφές τεχνικής βοήθειας, η χρηματοδότηση των οποίων μπορεί να αντληθεί από το συνολικό χρηματοδοτικό πλαίσιο του προγράμματος.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Τομέας (-εις) πολιτικής: Εκπαίδευση και πολιτισμός

Δραστηριότητα(ες): Εκπαίδευση

Τίτλος της δράσης: Πρόγραμμα για την αύξηση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης μέσω της συνεργασίας με τρίτες χώρες

1. ΚΟΝΔΥΛΙΟ (-Α) ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ + ΤΙΤΛΟΣ (-ΟΙ)

Νέο κονδύλιο του προϋπολογισμού

2. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

2.1. Συνολικό κονδύλιο της δράσης (Μέρος Β): 200 εκατομμύρια € σε ΠΑΥ

2.2. Περίοδος υλοποίησης: 2004-2008

2.3. Συνολική πολυετής εκτίμηση των δαπανών:

α) Χρονοδιάγραμμα πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων /εκτέλεσης πληρωμών (δημοσιονομική παρέμβαση)

εκατομμύρια € (*μέχρι τρίτου δεκαδικού*)

	2004	2005	2006	2007	N + 4	N + 5 και επόμενα έτη	Σύνολο
Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων	5,3	13,4	24,4	55,6	88,3	μ.δ.σ.	187
Πληρωμές	4,4	10,8	21	48	81,5	21,3	187

β) Τεχνική και διοικητική συνδρομή και δαπάνες στήριξης (*βλ. σημείο 6.1.2*)

εκατομμύρια € (*μέχρι τρίτου δεκαδικού*)

	2004	2005	2006	2007	n + 4	n + 5 και επόμενα έτη	Σύνολο
Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων	0,7	1,9	2,9	3,6	3,9	μ.δ.σ.	13
Πληρωμές	0,5	1,7	2,8	3,5	3,8	0,7	13

εκατομμύρια € (*μέχρι τρίτου δεκαδικού*)

Υποσύνολο α+β	2004	2005	2006	2007	n + 4	n + 5 και επόμενα έτη	Σύνολο
Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων	6	15,3	27,3	59,2	92,2	μ.δ.σ.	200
Πληρωμές	4,8	12,5	23,8	51,5	85,3	22,1	200

Για τις αυξήσεις που προγραμματίζονται για τα έτη 2007 και 2008, οι οποίες υπερβαίνουν τα ονομαστικά κονδύλια του 2006, θα μειωθούν ανάλογα άλλα μέτρα του τομέα της εκπαίδευσης και του πολιτισμού.

γ) Γενική δημοσιονομική επίπτωση των ανθρωπίνων πόρων και των άλλων δαπανών λειτουργίας *(βλέπε σημεία 7.2 και 7.3)*

εκατομμύρια € (*μέχρι τρίτου δεκαδικού*)

	2004	2005	2006	2007	n + 4	n + 5 και επόμενα έτη	Σύνολο
ΠΑΥ/ ΠΠ	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	μ.δ.σ.	11,4

Σύνολο α+β+γ	2004	2005	2006	2007	N + 4	N+5 και επόμενα έτη	Σύνολο
Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων	8,2	17,6	29,6	61,5	94,5	μ.δ.σ.	211,4
Πληρωμές	7,1	14,7	26,1	53,8	87,6	22,1	211,4

2.4. Συμβατότητα με το δημοσιονομικό προγραμματισμό και τις δημοσιονομικές προοπτικές

☐ Πρόταση συμβατή με τον υπάρχοντα δημοσιονομικό προγραμματισμό

Χ Η πρόταση αυτή απαιτεί επαναπρογραμματισμό του αντίστοιχου τομέα των Δημοσιονομικών Προοπτικών,

☐ συμπεριλαμβανόμενης, εφόσον συντρέχει περίπτωση, προσφυγής στις διατάξεις της Διοργανικής Συμφωνίας.

2.5. Δημοσιονομικές επιπτώσεις επί των εσόδων:

Χ Ουδεμία δημοσιονομική επίπτωση (αφορά τεχνικές πτυχές της εφαρμογής ενός μέτρου)

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Είδος δαπάνης	**Νέα**	**Συμμετοχή ΕΖΕΣ**	**Συμμετοχή υποψηφίων για προσχώρηση χωρών**	**Κεφάλαιο δημοσιονομικών προοπτικών**

ΥΔ/ΜΥΔ **ΜΥΔ**	**ΔΠ/ΜΔΠ** **ΔΠ**	**ΝΑΙ/ΟΧΙ** **ΝΑΙ**	**ΝΑΙ/ΟΧΙ** **ΝΑΙ**	**ΝΑΙ/ΟΧΙ** **ΝΑΙ**	**Αριθ. 3**

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Το άρθρο 149 της συνθήκης ΕΚ

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

5.1. Ανάγκη κοινοτικής παρέμβασης

5.1.1. Επιδιωκόμενοι στόχοι

Ο γενικός στόχος του προγράμματος είναι να συνεισφέρει στην ποιοτική εκπαίδευση, προωθώντας τη συνεργασία με τρίτες χώρες. Ο μακροπρόθεσμος στόχος του προγράμματος είναι, πρώτον, να προετοιμάσει καλύτερα τους πολίτες στην Ευρώπη, αλλά και στις τρίτες χώρες εταίρους, να ζήσουν και να εργαστούν στη σημερινή παγκόσμια κοινωνία της γνώσης. Δεύτερον, το πρόγραμμα επιδιώκει να εξασφαλίσει τη θέση της Ευρώπης ως πόλο αριστείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και επομένως να εξασφαλίσει ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη θα γίνεται διαρκώς πιο ελκυστικός προορισμός παγκοσμίως. Τρίτον, με τις ανταλλαγές ατόμων και τη διαρθρωτική συνεργασία, η πρόταση επιδιώκει να βελτιώσει την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των λαών και των πολιτισμών, συνεισφέροντας έτσι στην παγκόσμια ειρήνη και σταθερότητα και στη δικαιολογημένη φιλοδοξία της Ευρώπης να αποτελέσει κύριο παίκτη στη διεθνή σκηνή.

Τα άμεσα και βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα (ειδικοί στόχοι) που επιδιώκει το πρόγραμμα μπορούν, λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, να ομαδοποιηθούν ως εξής:

– Η ανάδειξη μιας σαφώς ευρωπαϊκής προσφοράς στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που θα είναι ελκυστική τόσο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και εκτός των συνόρων της·

– Μεγαλύτερο παγκόσμιο ενδιαφέρον για την απόκτηση ευρωπαϊκών τίτλων ή/και εμπειρίας μεταξύ των ικανότερων μεταπτυχιακών φοιτητών και των ακαδημαϊκών από ολόκληρο τον κόσμο·

– Μια πιο συγκροτημένη συνεργασία ανάμεσα στα ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών και μια μεγαλύτερη εξωτερική κινητικότητα από την ΕΕ στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων σπουδών·

– Καλύτερη εικόνα και προβολή της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης, καθώς και καλύτερη πρόσβαση σε αυτήν.

Για να επιτευχθεί αυτό, η Κοινότητα προτείνει τη θέσπιση προγράμματος δράσης που δεν θα επαναλαμβάνει, αλλά αντίθετα θα συμπληρώνει τα άλλα προγράμματα σε κοινοτικό επίπεδο και σε επίπεδο κρατών μελών. Το πρόγραμμα, μέσω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, θα παρέχει οικονομική ενίσχυση με στόχο να δημιουργήσει:

– Προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που θα επιλέγονται για μία πενταετία), θα εμπλέκουν τουλάχιστον τρία ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρία διαφορετικά κράτη μέλη και θα οδηγούν σε διπλά /πολλαπλά πτυχία·

– Υποτροφίες για μεταπτυχιακούς φοιτητές από τρίτες χώρες·

– Υποτροφίες για επισκέπτες ακαδημαϊκούς από τρίτες χώρες για διδακτικό και ακαδημαϊκό έργο (μέσης διάρκειας τριών μηνών) που συνδέεται με τα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

– Συμπράξεις (έως τριών ετών) ανάμεσα στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της εξωτερικής κινητικότητας φοιτητών και προσωπικού από την ΕΕ.

– Μελέτες, συνέδρια, σεμινάρια, δημοσιεύσεις, από κοινού ανάπτυξη ενεργειών μάρκετινγκ, από κοινού ανάπτυξη εργαλείων που βασίζονται στο διαδίκτυο καθώς και άλλων εργαλείων για την υποστήριξη της διεθνούς εκπαίδευσης και της κινητικότητας των φοιτητών.

5.1.2. Μέτρα σχετικά με την εκ των προτέρων αξιολόγηση

Η παρούσα πρόταση είναι αποτέλεσμα της ανακοίνωσης της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που εκδόθηκε στις 18.07.2001 (COM(2001) 385) – και η οποία στο εξής θα αποτελείται "η ανακοίνωση".

Η ανακοίνωση εξέφραζε, μεταξύ άλλων, τα αποτελέσματα μελέτης που διεξήγαγε η Academic Co-operation Association (Ένωση Ακαδημαϊκής Συνεργασίας) με τίτλο "The Globalisation of Education and Training: Recommendations for a coherent response from the European Union"[23] (Η παγκοσμιοποίηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης: συστάσεις για μια συνεπή απάντηση της Ευρωπαϊκή Ένωσης) από το Φεβρουάριο ως το Μάιο του 2000.

Η μελέτη παρείχε, ιδίως, ένα διεξοδικό τμήμα σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις στη διεθνή συνεργασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το τμήμα αυτό συνίστατο σε μια ανασκόπηση της πιο πρόσφατης βιβλιογραφίας σχετικά με το φαινόμενο της διεθνοποίησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση. Η μελέτη παρείχε συστάσεις που προκύπτουν από "τον τομέα" όσον αφορά τα μέτρα που θα μπορούσε να λάβει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα για να απαντήσει με συνέπεια στις προκλήσεις που τίθενται από τη διαδικασία παγκοσμιοποίησης.

Η ανακοίνωση ήταν το αποτέλεσμα μεγάλης συζήτησης στην οποία συμμετείχαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για τις εξωτερικές σχέσεις, την ανάπτυξη και το εμπόριο, μαζί με τη Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού. Το έγγραφο αντανακλά τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβώνας στις 24 Μαρτίου 2000, πολιτικές εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο – ιδίως, τη σύνοδο κορυφής των Υπουργών Παιδείας των G8 στο Τόκιο τον Μάρτιο του 2000 - και έλαβε υπόψη τις πολιτικές που αναπτύσσονται από άλλους κύριους παίκτες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και η Αυστραλία.

Σκοπός της ανακοίνωσης ήταν να τονώσει τη συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για το θέμα της συνεργασίας με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στη συζήτηση που ακολούθησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υποστήριξαν σε μεγάλο βαθμό την ανάλυση της ανακοίνωσης και ζήτησαν από την Επιτροπή να υποβάλλει συγκεκριμένες προτάσεις που προκύπτουν από αυτήν.

---

[23] Δρ Sybille Reicherts, Bernd Wδchter, http://europa.eu.int/comm/education/ec-usa/usa.html

Παράλληλα με αυτές τις συζητήσεις σε επίπεδο θεσμικών οργάνων, η Επιτροπή διοργάνωσε μια σειρά διμερών συναντήσεων συζήτησης με τους κύριους αντιπροσωπευτικούς οργανισμούς που εμπλέκονται ενεργά σε διεθνείς εκπαιδευτικές δραστηριότητες στα κράτη μέλη (Βρετανικό Συμβούλιο, DAAD, EduFrance και ACA). Σκοπός των συναντήσεων αυτών ήταν να συζητηθεί και να ελεγχθεί η εγκυρότητα των συγκεκριμένων τακτικών που προτάθηκαν στην ανακοίνωση (όπως η πιθανή μορφή μιας ευρωπαϊκής προσφοράς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι τρόποι προώθησης της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παγκοσμίως). Οι συζητήσεις αυτές συνέβαλαν στην επιλογή των συγκεκριμένων νέων μέτρων που θα εφαρμοστούν.

Η όλη διαδικασία πραγματοποιήθηκε με φόντο τα τραγικά γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου που υπενθύμισαν στις ευρωπαϊκές αρχές την ανάγκη ενίσχυσης, με κάθε δυνατό τρόπο, του διαλόγου μεταξύ των λαών και πολιτισμών και τις δυνατότητες της συνεργασίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για την προώθηση της κατανόησης και της ανεκτικότητας.

Από όλα τα παραπάνω προέκυψαν δύο συμπεράσματα:

α) υπάρχει ομοφωνία όσον αφορά τους γενικούς στόχους που πρέπει να επιδιώξει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα όσον αφορά τη συνεργασία με τρίτες χώρες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·

β) υπάρχει ομοφωνία όσον αφορά την αναγκαιότητα ενός νέου κοινοτικού οργάνου που θα καλύπτει ορισμένες ειδικές ανάγκες, οι οποίες εντοπίστηκαν κατά τη διαδικασία διαβούλευσης.

Η Επιτροπή συνέταξε στη συνέχεια ένα έγγραφο εργασίας το οποίο, βάσει των στόχων που είχαν ήδη προσδιοριστεί, περιέγραφε λεπτομερώς τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες μέσω των οποίων θα μπορούσαν να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι. Το έγγραφο εστάλη σε μια ομάδα εξωτερικών εμπειρογνωμόνων για να ελεγχθεί η εγκυρότητα της προσέγγισης και οι πιθανές εναλλακτικές λύσεις και να αξιολογηθούν οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι. Η ομάδα επιβεβαίωσε την εγκυρότητα της προσέγγισης και παρείχε πολύτιμες συμβουλές σχετικά με ορισμένες ειδικές πτυχές του προταθέντος μηχανισμού υλοποίησης.

Η Επιτροπή έλαβε επίσης δεόντως υπόψη τις κατάλληλες κύριες συστάσεις της αξιολόγησης του 2001 των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τρίτες χώρες για τη χορήγηση υποτροφιών.[24]

Βάσει των παραπάνω και λαμβάνοντας επίσης υπόψη την εμπειρία που αποκτήθηκε από άλλα κοινοτικά προγράμματα και από το πρόγραμμα Fulbright των ΗΠΑ, οι υπηρεσίες της Επιτροπής εκπόνησαν έκθεση αξιολόγησης εκ των προτέρων, με βάση τον οδηγό για την αξιολόγηση εκ των προτέρων[25] (που δημοσίευσε η ΓΔ BUDG το Δεκέμβριο του 2001). Το περιεχόμενο της έκθεσης αυτής ενσωματώθηκε πλήρως στην αιτιολογική έκθεση καθώς και στο δημοσιονομικό δελτίο.

---

24 http://europa.eu.int/comm/europeaid/evaluation/evinfo/sector/951632_ev.htm

25 Η εξαιρετική συλλογή MEANS: "Evaluating socio-economic programmes" (Αξιολόγηση κοινωνικοοικονομικών προγραμμάτων, Ευρωπαϊκές Κοινότητες 1999) χρησιμοποιήθηκε επίσης ως πηγή για την μεθοδολογία και την ορολογία.

5.1.3. Μέτρα σχετικά με την εκ των υστέρων αξιολόγηση

Επί του παρόντος κανένα κοινοτικό πρόγραμμα δεν συνδυάζει ένα ειδικό εσωτερικό κοινοτικό πρόγραμμα ανάπτυξης με πρόγραμμα υποτροφιών ευρείας κλίμακας. Ωστόσο, η πρόταση βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε και τα όσα διδαχθήκαμε από προγράμματα όπως το ΣΩΚΡΑΤΗΣ/Erasmus καθώς και τα προγράμματα συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις ΗΠΑ και τον Καναδά.

Οι εμπειρίες και τα μαθήματα αυτά συγκεντρώθηκαν σε εκθέσεις αξιολόγησης και σε μελέτες διαφόρων ειδών. Ένας σημαντικός αριθμός των μελετών αυτών εξετάστηκαν στην προαναφερθείσα μελέτη για την παγκοσμιοποίηση της εκπαίδευσης και κατάρτισης.[26] Το 2000 πραγματοποιήθηκε γενική αξιολόγηση της πρώτης φάσης του προγράμματος ΣΩΚΡΑΤΗΣ.[27] Τα προγράμματα συνεργασίας με τις ΗΠΑ και τον Καναδά αξιολογήθηκαν το 1999.[28]

Μια άλλη πηγή έμπνευσης για την παρούσα πρόταση είναι το πρόγραμμα Fulbright των ΗΠΑ, το πιο γνωστό πρόγραμμα διεθνούς εκπαίδευσης των ΗΠΑ. Το Fulbright έχει ενισχύσει οικονομικά περισσότερους από 250.000 υποτρόφους από την εφαρμογή του το 1946 και χαίρει παγκόσμιας φήμης. Επί του παρόντος διεξάγεται αξιολόγηση διαφόρων κλάδων του προγράμματος Fulbright και τα ευρήματα θα είναι διαθέσιμα αργότερα φέτος και το 2003.[29] Ωστόσο, η Επιτροπή έχει αποκτήσει σημαντικές γνώσεις σχετικά με τη διαχείριση του Fulbright, ιδίως μέσω της συμμετοχής της, από το 1995, στον κλάδο ΕΚ/Fulbright του προγράμματος συνεργασίας της ΕΚ με τις ΗΠΑ.

Μπορούμε να δούμε τα μαθήματα του παρελθόντος από δύο διαφορετικές γωνίες:

α) τα μαθήματα που αφορούν το σχεδιασμό του προγράμματος·

β) τα μαθήματα που αφορούν τη διαχείριση του προγράμματος.

Όσον αφορά το σχεδιασμό του προγράμματος, η πρόταση βασίζεται στην τεκμηριωμένη αξία της εσωτερικής κοινοτικής δικτύωσης, για την οποία παρέχουν άφθονες αποδείξεις τόσο η αξιολόγηση προγραμμάτων όπως το ΣΩΚΡΑΤΗΣ, όσο και τα προγράμματα συνεργασίας με τις ΗΠΑ και τον Καναδά. Η πρόταση βασίζεται επίσης στην έννοια των συμπράξεων, στις οποίες συμμετέχουν χώρες που έχουν επιτύχει επίπεδο ανάπτυξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση συγκρίσιμο με αυτό των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Τα προγράμματα συνεργασίας με τις ΗΠΑ και τον Καναδά παρείχαν τη δυνατότητα πειραματισμού γύρω από την έννοια αυτή, καθώς και πολύτιμα μαθήματα, βάσει των οποίων έγιναν αρκετές λειτουργικές επιλογές.

Πηγή έμπνευσης της πρότασης αποτέλεσε επίσης η αναμφισβήτητη επιτυχία του προγράμματος Fulbright των ΗΠΑ, που προσφέρει περισσότερες από 900 υποτροφίες ετησίως σε μεταπτυχιακούς φοιτητές από τρίτες χώρες και αποτελεί το σύμβολο της έλξης που ασκούν οι ΗΠΑ σε φοιτητές και ακαδημαϊκούς από ολόκληρο τον κόσμο.

Όσον αφορά τη διαχείριση του προγράμματος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις κριτικές που εκφράστηκαν στις αξιολογήσεις άλλων κοινοτικών προγραμμάτων και ιδίως προβλέποντας

---

26 http://europa.eu.int/comm/education/global.pdf
27 http://europa.eu.int/comm/education/evaluation/socrates_en.html
28 http://europa.eu.int/comm/education/ec-usa/eval_us.pdf
29 http://exchanges.state.gov/education/evaluations/inprogress.htm

μηχανισμούς εφαρμογής που θα οδηγήσουν σε απλούστερη και πιο αποτελεσματική διαχείριση του προγράμματος. Κατά τη διατύπωση της πρότασης, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στις κριτικές σχετικά με τη διαχείριση της πρώτης φάσης του προγράμματος ΣΩΚΡΑΤΗΣ, τις οποίες παραδέχθηκε η Επιτροπή στην έκθεσή της για την εφαρμογή της πρώτης φάσης του προγράμματος ΣΩΚΡΑΤΗΣ (1995-1999)[30] και έλαβε μέτρα για να βελτιώσει την κατάσταση.

Η πρόταση επιδιώκει ιδίως να αποφύγει στο μέτρο που αυτό είναι δυνατόν:

– πολύπλοκες οικονομικές διαδικασίες προτείνοντας τη χρήση κατ' αποκοπήν ποσών·

– δυσκίνητες διοικητικές διαδικασίες, προτείνοντας μακροπρόθεσμες συμφωνίες με τα δικαιούχα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

– καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων σχετικά με την επιλογή των υποτρόφων περιορίζοντας την κεντρική παρέμβαση σε ένα μόνο βήμα στη διαδικασία.

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος, η Επιτροπή θα επιδιώξει να παραμείνει όσο το δυνατόν πιο απλό και εύχρηστο, καθώς αυτό είναι πολύ σημαντικό για την επίτευξη του βασικού στόχου, δηλαδή της βελτίωσης της διεθνούς εικόνας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

5.2. Προβλεπόμενες δράσεις και τρόποι δημοσιονομικής παρέμβασης

Οι προβλεπόμενες δράσεις είναι:

1. Προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

2. Υποτροφίες·

3. Συμπράξεις με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών·

4. Αύξηση της ελκυστικότητας·

5. Μέτρα τεχνικής υποστήριξης.

Οι δράσεις θα χρηματοδοτηθούν από:

– Κατ' αποκοπήν ποσά για τα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

– Υποτροφίες για φοιτητές και ακαδημαϊκούς από τρίτες χώρες (100% χρηματοδότηση από την ΕΚ)·

– Επιχορηγήσεις για συγχρηματοδότηση με άλλες πηγές από τον δημόσιο ή/και ιδιωτικό τομέα για σχέδια που υπάγονται στις δράσεις 3 και 4· 100% χρηματοδότηση από την ΕΚ μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις·

– 100% χρηματοδότηση για την αγορά υπηρεσιών (όπως μελέτες, δημοσιεύσεις, ή εμπειρογνώμονες).

---

30 http://europa.eu.int/comm/education/evaluation/socrates_en.html

5.3. Μέθοδοι εφαρμογής

Οι μηχανισμοί υλοποίησης που προβλέπονται στην πρόταση ανταποκρίνονται εν μέρει στην κλασική κοινοτική προσέγγιση σχετικά με τα δάνεια και τη συγχρηματοδότηση βάσει λεπτομερούς αίτησης για επιδότηση. Αυτό θα ισχύει για τις συμπράξεις ανάμεσα στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα πανεπιστήμια τρίτων χωρών, καθώς και για δραστηριότητες συνεργασίας (σεμινάρια, εργαστήρια, ιστοσελίδες, κτλ.) με στόχο την προώθηση της ελκυστικότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Ωστόσο, η πρόταση προβλέπει μια διαφορετική προσέγγιση για τη διαδικασία χορήγησης του σήματος των προγραμμάτων μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των υποτροφιών. Η διαδικασία χορήγησης του σήματος θα περιλαμβάνει την απονομή ενός συμβολικού κατ' αποκοπήν ποσού. Τα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα λαμβάνουν σημαντική οικονομική ενίσχυση μόνον εφόσον οι φοιτητές που επιθυμούν να εγγραφούν στα προγράμματα αυτά επιλέγονται πραγματικά. Ο μηχανισμός αυτός προτιμήθηκε από την πιο παραδοσιακή προσέγγιση των υποτροφιών επειδή εξασφαλίζει ότι η υποστήριξη είναι ανάλογη με το ενδιαφέρον των φοιτητών από τρίτες χώρες για τα προγράμματα και ενθαρρύνει την προενεργό εμπλοκή των προγραμμάτων μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πρόγραμμα.

Οι υποτροφίες για φοιτητές και ακαδημαϊκούς από τρίτες χώρες συνεπάγονται τη χορήγηση κατ' αποκοπή ποσών για τα έξοδα κατοικίας και διαβίωσης. Χορηγούνται βάσει αξιολογικών κριτηρίων και υπό την προϋπόθεση ότι οι φοιτητές /ακαδημαϊκοί παρακολουθούν /συμμετέχουν πραγματικά στο πρόγραμμα.

Η χρηματοδότηση θα παρέχεται κατόπιν προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Η διαχείριση του προγράμματος σε κεντρικό επίπεδο θα γίνεται από την Επιτροπή με τη βοήθεια ενός εκτελεστικού γραφείου. Η Επιτροπή θα ζητήσει την υποστήριξη των εθνικών γραφείων τα οποία ορίζονται από τα κράτη μέλη για να αναλάβουν ενημερωτικές και συμβουλευτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος.

6. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ

6.1. Συνολική δημοσιονομική επίπτωση στο μέρος Β - (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

6.1.1. Δημοσιονομική παρέμβαση

ΠΑΥ σε εκατομμύρια € (*μέχρι τρίτου δεκαδικού*)

Κατανομή		2004	2005	2006	2007	N + 4	N + 5 και επόμενα έτη	Σύνολο
Προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης		0,4	0,6	0,8	1,5	2	μ.δ.σ.	5,3
Υποτροφίες	Γενικό πρόγραμμα για φοιτητές	3,7	7,5	14,2	37,8	68,1	μ.δ.σ.	131,3
	Επισκέπτες ακαδημαϊκοί	0,4	0,8	1,1	4,7	6,2	μ.δ.σ.	13,2
Συμπράξεις με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών		μ.δ.σ.	3	5,5	9	9	μ.δ.σ.	26,5
Ελκυστικότητα		0,8	1,5	2,8	2,6	3	μ.δ.σ.	10,7
ΣΥΝΟΛΟ		5,3	13,4	24,4	55,6	88,3	μ.δ.σ.	187

6.1.2 Τεχνική και διοικητική βοήθεια, δαπάνες στήριξης και δαπάνες για τις τεχνολογίες της πληροφορίας (πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων)

	2004	2005	2006	2007	N + 4	N + 5 και επόμενα έτη	Σύνολο
1) Τεχνική και διοικητική βοήθεια							
α) Γραφεία τεχνικής βοήθειας [εκτελεστικό γραφείο]	0,4	1	1,6	2,1	2,1	μ.δ.σ.	7,2
β) Άλλη τεχνική και διοικητική συνδρομή: - εσωτερική: - εξωτερική : *από την οποία για τη συγκρότηση και συντήρηση μηχανογραφικών συστημάτων διαχείρισης:*							
Μερικό σύνολο 1	0,4	1	1,6	2,1	2,1	μ.δ.σ.	7,2
2) Δαπάνες στήριξης							
α) Παρακολούθηση	-	0,3	0,5	0,7	1	μ.δ.σ.	2,5
β) Συνεδριάσεις εμπειρογνωμόνων και συνέδρια	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	μ.δ.σ.	1,3
γ) Ενημέρωση και δημοσιεύσεις, μελέτες	0,2	0,3	0,5	0,5	0,5	μ.δ.σ.	2
Μερικό σύνολο 2	0,3	0,9	1,3	1,5	1,8	μ.δ.σ.	5,8
ΣΥΝΟΛΟ	0,7	1,9	2,9	3,6	3,9	μ.δ.σ.	13

6.2. Υπολογισμός του κόστους ανά εξεταζόμενο μέτρο στο μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

ΠΑΥ σε εκατομμύρια € (*μέχρι τρίτου δεκαδικού*)

Κατανομή		Είδος αποτελεσμάτων (σχέδια, αρχεία)	Αριθμός αποτελεσμάτων * (σύνολο για τα έτη 1…n)	Μέση δαπάνη ανά μονάδα**	Συνολικό κόστος (σύνολο για τα έτη 1…n)
Ενέργειες		1	2	3	4=(2X3)
Προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης		Προπαρασκευαστικές ενέργειες	50	0,015	0,7
		Προγράμματα μάστερ	200	0,022	4,6
Υποτροφίες	Γενικό πρόγραμμα για φοιτητές	Υποτροφίες για φοιτητές	4170	0,031	131,3
	Επισκέπτες ακαδημαϊκοί	Υποτροφίες για ακαδημαϊκούς	1020	0,013	13,2
Συμπράξεις με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών		Τριετή σχέδια σύμπραξης	88	0,045	3,9
		Υποτροφίες για μεταπτυχιακούς φοιτητές της ΕΕ	3960	0,003	12,3
		Υποτροφίες για ακαδημαϊκούς/ προσωπικό της ΕΕ	792	0,013	10,3
Ελκυστικότητα		Σχέδια συνεργασίας για θέματα προώθησης, πρόσβασης, υπηρεσιών, διεθνούς εκπαίδευσης. Πειραματικά σχέδια. Υποτροφίες για πειραματικά σχέδια.	350	0,030	10,7
Τεχνική και διοικητική συνδρομή, δαπάνες στήριξης		Αξιολόγηση προτάσεων, παρακολούθηση, σύναψη συμβάσεων, ενημέρωση, συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, κτλ.	-	-	13
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ					200

* Ετήσια επιδιωκόμενα αποτελέσματα

Ετήσια επιδιωκόμενα αποτελέσματα	2004	2005	2006	2007	2008	Σύνολο
Προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης	20	30	40	70	90	250
Υποτροφίες για μεταπτυχιακούς φοιτητές τρίτων χωρών	120	240	450	1200	2160	4170
Υποτροφίες για επισκέπτες ακαδημαϊκούς	30	60	90	360	480	1020
Τριετή σχέδια σύμπραξης	μ.δ.σ.	10	18	30	30	88
Υποτροφίες για μεταπτυχιακούς φοιτητές της ΕΕ	μ.δ.σ.	450	810	1350	1350	3960
Υποτροφίες για ακαδημαϊκούς/ προσωπικό της ΕΕ	μ.δ.σ.	90	162	270	270	792
Σχέδια συνεργασίας για θέματα προώθησης, πρόσβασης, υπηρεσιών, διεθνούς εκπαίδευσης. Πειραματικά σχέδια. Υποτροφίες για πειραματικά σχέδια.	20	50	90	90	100	350

** Το μέσο κόστος ανά μονάδα προσδιορίστηκε ως εξής:

1. Ένα ετήσιο πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στοιχίζει 15.000 ευρώ (συνίσταται σε τρεις κατ' αποκοπήν πληρωμές των 5.000 ευρώ στα τρία συμμετέχοντα ιδρύματα).

2. Ένα διετές πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στοιχίζει αντίστοιχα 30.000 ευρώ.

3. Ορισμένα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα έχουν φοιτητές το πρώτο έτος λειτουργίας τους. Θα λάβουν μια επιχορήγηση εκκίνησης ύψους 15.000 ευρώ.

4. Κάθε πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να φιλοξενήσει 12 φοιτητές το 2004 και το 2005, 15 το 2006, 20 το 2007 και 27 το 2008.

5. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής από τρίτη χώρα που παρακολουθεί ένα ετήσιο πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να στοιχίσει κατά μέσον όρο 21.000 ευρώ (το ποσό αυτό συνίσταται σε δέκα μηνιαίες παροχές ύψους 1.600 ευρώ, 1.000 ευρώ για οδοιπορικά, και ένα κατ' αποκοπήν ποσό ύψους 4.000 ευρώ για το πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μηνιαία υποτροφία θα καλύπτει την ασφάλιση ασθενείας.[31]).

6. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής από τρίτη χώρα που συμμετέχει σε διετές πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να στοιχίσει κατά μέσον όρο 42.000 ευρώ (το ποσό αυτό υπολογίζεται με διπλασιασμό του κόστους για το ένα έτος).

7. Ένας επισκέπτης ακαδημαϊκός από τρίτη χώρα αναμένεται να στοιχίσει κατά μέσον όρο 13.000 ευρώ (το ποσό αυτό συνίσταται σε τρεις μηνιαίες παροχές 4.000 ευρώ και 1.000 ευρώ για οδοιπορικά).

8. Οι συμπράξεις με ιδρύματα τρίτων χωρών για τα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπολογίζονται σε 45.000 ευρώ ανά σύμπραξη (το ποσό αυτό βασίζεται στην υπόθεση ότι θα συμμετέχουν τρία ιδρύματα τρίτων χωρών για μέγιστο διάστημα τριών ετών, επομένως θα χορηγούνται τρεις κατ' αποκοπήν επιχορηγήσεις ύψους 5.000 ευρώ ετησίως).

9. Οι φοιτητές των συμπράξεων αναμένεται να στοιχίζουν κατά μέσον όρο 3.100 ευρώ (τρεις μηνιαίες υποτροφίες των 700 ευρώ, συν 1.000 ευρώ για οδοιπορικά). Εκτιμάται ότι πέντε φοιτητές ανά ίδρυμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετέχει σε πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αποστέλλονται στο εξωτερικό ετησίως.

10. Οι ακαδημαϊκοί των συμπράξεων αναμένεται να στοιχίζουν κατά μέσον όρο 13.000 ευρώ (τρεις μηνιαίες υποτροφίες των 4.000 ευρώ, συν 1.000 ευρώ για οδοιπορικά).

---

[31] Είναι προφανές ότι οι υποτροφίες αυτές υπερβαίνουν κατά πολύ τις μέσες φοιτητικές υποτροφίες του ERASMUS. Ωστόσο, εκείνες είχαν σκοπό να καλύψουν "μέρος μόνο των δαπανών της κινητικότητας του σπουδαστή" (παράρτημα της απόφασης για το πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ, δράση 2.2, παράγραφος 3), ενώ το γενικό πρόγραμμα υποτροφιών πρέπει να χορηγεί υποτροφίες που να καλύπτουν πλήρως τα έξοδα διαβίωσης, με ποσά συγκρίσιμα με τις καλύτερες υποτροφίες παγκοσμίως.

Εκτιμάται ότι τρεις ακαδημαϊκοί ανά πρόγραμμα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αποστέλλονται στο εξωτερικό ετησίως.

11. Ελκυστικότητα: το μέσο κόστος ενός σχεδίου είναι 40.000 ευρώ. Για τον υπολογισμό των επιχορηγήσεων των δοκιμαστικών σχεδίων χρησιμοποιήθηκαν ως μέσος όρος τα 24.000 ευρώ.

12 Μέτρα στήριξης: το 7% του συνολικού κόστους των δράσεων.

7. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

7.1. Επιπτώσεις στους ανθρώπινους πόρους

Είδος θέσεων		Απαιτούμενο προσωπικό για τη διαχείριση της δράσης με χρήση των υφιστάμενων ή/και συμπληρωματικών πόρων		Σύνολο	Περιγραφή των καθηκόντων που απορρέουν από τη δράση
		Αριθμός μονίμων θέσεων	Αριθμός εκτάκτων θέσεων		
Μόνιμοι ή έκτακτοι υπάλληλοι	A	6	3	9	Ανάπτυξη πολιτικής και διαχείριση του προγράμματος· χρηματοοικονομική και διοικητική διαχείριση· γραμματειακή υποστήριξη
	B	4	1	5	
	C	6		6	
Άλλοι ανθρώπινοι πόροι					
Σύνολο		16	4	20	

7.2. Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων

Είδος ανθρώπινων πόρων	Ποσά σε €	Μέθοδος υπολογισμού
Μόνιμοι υπάλληλοι Έκτακτοι υπάλληλοι	2 160 000	20x108 000
Άλλοι ανθρώπινοι πόροι (να αναφερθεί η γραμμή του προϋπολογισμού)		
Σύνολο	2 160 000	

7.3. Άλλες διοικητικές δαπάνες που απορρέουν από την δράση

Κονδύλιο του προϋπολογισμού (αριθμός και τίτλος)	Ποσά σε €	Μέθοδος υπολογισμού
Συνολικό κονδύλιο (Τίτλος Α7)		
A0701 - Αποστολές	59 500	20 αποστολές (τριήμερες) x 2 000 προς τρίτες χώρες· 30 αποστολές x 650* εντός της ΕΚ και των χωρών που συμμετέχουν
A07030 - Συνεδριάσεις	39 000	4 συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας x 1 συμμετέχοντα x 15 κράτη μέλη x 650*
A07031 - Επιτροπές υποχρεωτικής γνωμοδότησης	19 500	2 ετήσιες συνεδριάσεις x 1 συμμετέχοντα x 15 κράτη μέλη x 650*
Συστήματα πληροφορικής (A-5001/A-4300)		

Άλλες δαπάνες - Μέρος Α (να αναφερθούν)		
Σύνολο	**118 000**	

* Κόστος ανά μονάδα

Τα ποσά αντιστοιχούν σε συνολικές δαπάνες 12 μηνών. Τα παραπάνω αριθμητικά στοιχεία αντιστοιχούν στο 2008. Κατά την πρώτη τριετία το προσωπικό και οι διοικητικές δαπάνες αναμένεται να αυξηθούν συγκριτικά ταχύτερα από τον προϋπολογισμό του προγράμματος.

I.	Ετήσιο σύνολο* (7.2 + 7.3)	2 278 000 €
II.	Διάρκεια της ενέργειας	5 έτη
III.	Συνολικό κόστος της δράσης (λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο)	11 390 000 €

Οι επιπτώσεις στο προσωπικό και στις διοικητικές δαπάνες θα καλυφθούν από τους πόρους που έχουν αποδοθεί στη ΓΔ ΕΑΟ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής.

8. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1. Σύστημα παρακολούθησης

Η υλοποίηση του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης, θα αποτελεί κατά μεγάλο μέρος αρμοδιότητα ενός εκτελεστικού γραφείου που θα λειτουργήσει από την αρχή του προγράμματος. Ωστόσο, σύμφωνα με τους όρους της δράσης 5 στο παράρτημα της απόφασης, η Επιτροπή θα μπορεί επίσης να προσφύγει σε εμπειρογνώμονες, σε υφιστάμενους αρμόδιους φορείς στα κράτη μέλη και εάν χρειαστεί, σε άλλες μορφές τεχνικής βοήθειας.

Οι περισσότερες ακαδημαϊκές δραστηριότητες αναμένεται να ξεκινήσουν περίπου δώδεκα μήνες ύστερα από τη δρομολόγηση του προγράμματος. Το διάστημα αυτό θα χρησιμοποιηθεί για την προετοιμασία εργαλείων για τη συλλογή και την επεξεργασία δεδομένων, για την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων ενημέρωσης, για την προετοιμασία της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για υποτροφίες, και για την έναρξη της διαδικασίας χορήγησης του σήματος των πρώτων προγραμμάτων μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η διαρκής παρακολούθηση του προγράμματος θα βασίζεται σε πληροφορίες που λαμβάνονται απευθείας από τους δικαιούχους, οι οποίοι θα υποβάλλουν ενδιάμεσες και τελικές εκθέσεις δραστηριοτήτων και οικονομικές εκθέσεις, συμπεριλαμβανομένων κριτηρίων δεικτών απόδοσης που καθορίζονται κατά τη διαδικασία επιλογής.

Για να εξασφαλίζεται η ποιότητα των προγραμμάτων μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πραγματοποιείται σε τακτική βάση επιτόπια δειγματοληπτική παρακολούθηση. Η χορήγηση του σήματος των προγραμμάτων μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα απαιτεί επίσης τη δέσμευση των πανεπιστημίων να συνεισφέρουν στην παρακολούθηση σε διαρκή βάση. Τα πανεπιστήμια που εμπλέκονται στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα είναι υπεύθυνα για την εκπαίδευση των μεταπτυχιακών φοιτητών και την παροχή ανάδρομης ενημέρωσης σχετικά με αυτούς. Θα παρέχεται επίσης τακτική ανάδρομη ενημέρωση σχετικά με τις δραστηριότητες των επισκεπτών ακαδημαϊκών.

Όλα τα σχέδια περιλαμβάνουν μηχανισμούς αξιολόγησης ή προβλέπουν αξιολόγηση από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες ή εσωτερικές πηγές και περιέχουν ενδείξεις για την παρακολούθηση.

Για μοναδικά προγράμματα, όπως είναι τα σεμινάρια και τα συνέδρια, η επιτόπια παρακολούθηση θα πραγματοποιείται βάσει τυχαίας δειγματοληψίας ή/και βάσει των παραγόντων κινδύνου.

Επιτόπιοι έλεγχοι θα πραγματοποιούνται εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο.

8.2. Λεπτομέρειες και χρονοδιάγραμμα της προβλεπόμενης αξιολόγησης

Μια ενδιάμεση αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί ύστερα από την πρώτη τριετία του σχεδίου. Η τελική αξιολόγηση που θα επικεντρώνεται στον αντίκτυπο της εν λόγω δράσης θα πραγματοποιηθεί στο τέλος του προγράμματος.

Για το σκοπό της αξιολόγησης, προσδιορίστηκαν οι εξής δείκτες[32]:

Γενικοί στόχοι	Δείκτες
❑ Βελτίωση του διαλόγου και της κατανόησης μεταξύ των λαών και των πολιτισμών.	- Ποσοτικά /ποιοτικά στοιχεία για τις αντιλήψεις των συμμετεχόντων όσον αφορά τον αντίκτυπο του προγράμματος· - Ποσοτικά /ποιοτικά στοιχεία για τις αντιλήψεις μεταξύ των τομέων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης· - Δευτερογενή στοιχεία για τις τάσεις στο διάλογο και την κατανόηση.
❑ Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις χώρες εταίρους.	- Ποσοτικά/ ποιοτικά στοιχεία για την επαγγελματική εξέλιξη των συμμετεχόντων (εργασία, αμοιβή, κτλ.)· - Ποσοτικά /ποιοτικά στοιχεία για τους φοιτητές τρίτων χωρών που επιστρέφουν στην χώρα προέλευσής τους ύστερα από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα· - Ποιοτικά στοιχεία όσον αφορά τις αντιλήψεις των συμμετεχόντων για το αποτέλεσμα της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα· - Δευτερογενή στοιχεία σχετικά με την επαγγελματική εξέλιξη των φοιτητών και των ακαδημαϊκών που εμπλέκονται σε παρόμοιες δραστηριότητες οι οποίες δεν υποστηρίζονται από το πρόγραμμα.

[32] Όπου ενδείκνυται, οι δείκτες δεν θα κάνουν διακρίσεις βάσει του φύλου.

❑ Βελτίωση της εικόνας της Ευρώπης ως πόλος αριστείας στην εκπαίδευση και την έρευνα.	- Ποσοτικά στοιχεία σχετικά με την προσέλευση φοιτητών και ακαδημαϊκών από τρίτες χώρες στα ιδρύματα δικαιούχους· - Δευτερογενή στοιχεία σχετικά με τη συνολική προσέλευση φοιτητών και ακαδημαϊκών από τρίτες χώρες.
Ειδικοί στόχοι	**Δείκτες**
❑ Ανάδειξη μιας σαφώς ευρωπαϊκής προσφοράς στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που θα είναι ελκυστική τόσο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και εκτός των συνόρων της.	i. Ποσοτικά στοιχεία σχετικά με τους κύκλους μαθημάτων που αναπτύσσονται στα πανεπιστήμια που συμμετέχουν στο πρόγραμμα· ii. Ποσοτικά στοιχεία για τις εξελίξεις στην ευρωπαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση εκτός του προγράμματος· iii. Δευτερογενή στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις για πληροφορίες, τις αιτήσεις συμμετοχής και τον πραγματικό αριθμό φοιτητών από τρίτες χώρες που ενδιαφέρονται για την ευρωπαϊκή προσφορά.
❑ Μεγαλύτερο παγκόσμιο ενδιαφέρον, και περισσότερες ευκαιρίες για την απόκτηση Ευρωπαϊκών τίτλων ή/και εμπειρίας μεταξύ των ικανότερων μεταπτυχιακών φοιτητών και ακαδημαϊκών από ολόκληρο τον κόσμο.	i. Ποσοτικά στοιχεία για τους φοιτητές τρίτων χωρών που αποκτούν ευρωπαϊκούς τίτλους· ii. Αριθμός φοιτητών που έχουν αποκτήσει τίτλους από προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης· iii. Δευτερογενή στοιχεία για τις τάσεις που αφορούν την παρουσία ακαδημαϊκών από τρίτες χώρες στην Ευρώπη.
❑ Στενότερη και πιο συγκροτημένη συνεργασία ανάμεσα στα ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών και μεγαλύτερη εξωτερική κινητικότητα από την ΕΕ στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων σπουδών.	i. Δευτερογενή στοιχεία για τις τάσεις δικτύωσης της ΕΕ με πανεπιστήμια τρίτων χωρών· ii. Δευτερογενή στοιχεία για τις τάσεις στα ευρωπαϊκά προγράμματα σπουδών που περιλαμβάνουν περίοδο σπουδών στο εξωτερικό· iii. Δευτερογενή στοιχεία για τις τάσεις των φοιτητών της ΕΕ να πραγματοποιούν περίοδο σπουδών σε τρίτες χώρες.

❑ Καλύτερη εικόνα και προβολή καθώς και καλύτερη πρόσβαση στην ευρωπαϊκή εκπαίδευση.	i. Τάσεις στις αιτήσεις για πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση στην ΕΕ όπως καταγράφεται από τα πανεπιστήμια που συμμετέχουν στο πρόγραμμα· ii. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των αιτήσεων για πληροφορίες στην Ευρώπη από τρίτες χώρες· iii. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις τάσεις ικανοποίησης των φοιτητών τρίτων χωρών που θέλουν να έρθουν στην Ευρώπη και εκείνων που ήδη σπουδάζουν στην Ευρώπη· iv. Πληροφορίες για την αντίληψη της προόδου που έχει πραγματοποιηθεί σε θέματα που συνδέονται με τη διεθνή εκπαίδευση στην Ευρώπη· v. Στατιστικά στοιχεία σχετικά με αλλαγές στις πολιτικές και στις δραστηριότητες με στόχο τη διεθνή κινητικότητα των φοιτητών.
Λειτουργικοί στόχοι	**Δείκτες**
❑ Προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που έχουν επιλεγεί για μία πενταετία), θα εμπλέκουν τουλάχιστον τρία ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρία διαφορετικά κράτη μέλη και θα οδηγούν σε διπλούς /πολλαπλούς τίτλους.	i. Αριθμός των προγραμμάτων που έχουν πραγματικά λάβει το σήμα· ii. Αριθμός των αιτήσεων που έχουν ληφθεί από τα προγράμματα αυτά· iii. Ποιοτικά στοιχεία για την θεώρηση της ποιότητας αυτών των προγραμμάτων από την ακαδημαϊκή κοινότητα· iv. Ποιοτικά στοιχεία για την θεώρηση της ποιότητας αυτών των προγραμμάτων από τους συμμετέχοντες φοιτητές και ακαδημαϊκούς· v. Ποσοτικά /ποιοτικά στοιχεία σχετικά με τις ενέργειες για την πρόληψη της διαρροής επιστημόνων.
❑ Υποτροφίες για μεταπτυχιακούς φοιτητές τρίτων χωρών. ❑ Υποτροφίες για επισκέπτες ακαδημαϊκούς τρίτων χωρών για ακαδημαϊκό και διδακτικό έργο (μέσης διάρκειας τριών μηνών) που συνδέεται με τα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.	i. Αριθμός αιτήσεων που έχουν ληφθεί· ii. Αριθμός υποτρόφων που έχουν εγγραφεί σε προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης· iii. Αριθμός υποτρόφων που έχουν εγγραφεί σε άλλους κύκλους μαθημάτων· iv. Αριθμός ακαδημαϊκών που υποβάλλουν αίτηση και επωφελούνται από το πρόγραμμα· v. Ποσοτικά /ποιοτικά στοιχεία για την αξιολόγηση του κινδύνου διαρροής επιστημόνων.

❑ Συμπράξεις (έως τριών ετών) ανάμεσα στα προγράμματα μάστερ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένης της εξωτερικής κινητικότητας φοιτητών και προσωπικού της ΕΕ.	i. Αριθμός συμπράξεων που υποστηρίζονται· ii. Αριθμός φοιτητών που υποστηρίζονται· ποσοστό επιτυχίας των φοιτητών· iii. Αριθμός ακαδημαϊκών της ΕΕ που υποστηρίζονται.
❑ Μελέτες υποστήριξης, συνέδρια, σεμινάρια, δημοσιεύσεις, από κοινού ανάπτυξη ενεργειών μάρκετινγκ, από κοινού ανάπτυξη εργαλείων που βασίζονται στο διαδίκτυο καθώς και άλλων εργαλείων για την υποστήριξη της κινητικότητας των φοιτητών.	i. Αριθμός σχεδίων που υποστηρίχθηκαν· ii. Κατάταξη των υπηρεσιών που αναπτύχθηκαν· iii. Ποσοτικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση των υπηρεσιών που αναπτύχθηκαν με την ενίσχυση του προγράμματος· iv. Αριθμός και ιδιότητα των συμμετεχόντων που ενεπλάκησαν στα σχέδια αυτά.

9. ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Οι αποφάσεις χρηματοδότησης και οι συμβάσεις μεταξύ της Επιτροπής και των δικαιούχων προβλέπουν επιτόπιους ελέγχους από την Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο στις εγκαταστάσεις των δικαιούχων και εκχωρούν το δικαίωμα απαίτησης αποδείξεων για όλες τις δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο αυτών των συμβάσεων, συμφωνιών και νομικών δεσμεύσεων, για χρονικό διάστημα πέντε ετών από τη λήξη της συμβατικής περιόδου.

Οι δικαιούχοι των εργασιών υποχρεούνται να υποβάλουν εκθέσεις και οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες αναλύονται από την άποψη του περιεχομένου τους και της επιλεξιμότητας της δαπάνης σύμφωνα με το στόχο της κοινοτικής χρηματοδότησης και αφού ληφθούν υπόψη οι συμβατικές υποχρεώσεις και οι αρχές της οικονομίας και της υγιούς χρηματοοικονομικής διαχείρισης.

Στις χρηματοδοτικές συμβάσεις επισυνάπτονται πληροφορίες διοικητικής και οικονομικής φύσης που αποβλέπουν, κυρίως, στο να διευκρινίζουν ποιες είναι οι επιλέξιμες δαπάνες βάσει των συμβάσεων αυτών. Ανάλογα με την περίπτωση, η κοινοτική παρέμβαση μπορεί να περιοριστεί στην κάλυψη ορισμένων κατηγοριών δαπανών, πραγματικών, προσδιορίσιμων και επαληθεύσιμων στα λογιστικά βιβλία του δικαιούχου και αυτό για να διευκολυνθεί η επαλήθευση και ο έλεγχος (καθώς και η αξιολόγηση της επιλογής) των επιχορηγούμενων σχεδίων.